Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 267 | Łódź Środa, 18 listopada 1931 r. | נייַנטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך ח׳ כסלו תרצ״ב | № 267

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אין אלע ווארשאווער הויכשולען

זאלען דאנערשטאג שוין אנגעהויבען ווערען די למודים

אויב די עקסצעסען וועלען זיך איבערחזרן וועלען זיי צוריק פערמאכט ווערען

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון אַלע רעקטאָרען אין די וואַרשאָווער הויכשולען. הגם ס׳איז נאָך נישט אָנגענומען ... קיין שום בעשלוס ווייסט מען אַבער ... דאַנערשטאָג זאָלען זיך אָנהויבען די לימודים אין אַלע וואַרשעווער הויכשולען, אויב אָבער די עקסצעסען וועלען זיך איבערחזרן וועלען די שולען תיכף געשלאָסען ווערען.

דאס לעמבערגער פאליטעכניקום איז שוין טעטיג

לעמבערג, 17. (טעלעפאָניש).

היינט איז שוין געווען אינגאַנצע טעטיג דאָס פאָליטעכניקום. אין לעמבערג, די רוהה איז אין ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען.

מיניסטער פיעראַצקי האלט

אַז מען איז זיך צו מילד בעגאַנגען מיט די אוואנטורניסעם

וואַרשאָ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן איבערפיהרען דעם וויצע-מיניסטער סטאַמיראָווסקי אין פרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט שמועסט מען, אַז דאָס איז פאָרגעקומען צוליב דער פערזענליכער אינטערווענץ פון אינערן-מיניסטער פיעראַצקי, וועלכער האַלט אַז דער וויצע-מיניסטער סטאַמיראָווסקי איז געווען צו מילד בנוגע די לעצטע אַנטי-יודישע עקסצעסען.

פרובען פון אנטי-יודישע אונרוהען אין טשענסטאכאוו

טשענסטאָכאָוו, 17. (וויפ) היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ תפילה לכבוד דעם סטודענט וואַצלאַווסקי. נאָך דער תפילה האַבען זיך אָנגעהויבען צונויפזאַמלען גרופעס יוגענד, כדי אָנצוהויבען עקסצעסען, אַ דאַנק דער ענערגישער שטעלונג פון דער פאָליציי איז צו קיין געשעהענישען נישט געקומען. אין אָוונט האָט אַ גרופע יוגענד ...מירט אַ צוג, וועלכער איז מיט געזאַנג געגאַנגען צו דער יודישער געגענד. די פאָליציי האָט די דעמאָנסטראַציע ... באַנדערגעטריבען, צוליב דעם וואָס ס׳זענען פאָר... קומען פאַלען פון אויסהאַקען שויבען האָט די פאָליציי אַרעסטירט עטליכע שילער און סטודענטען.

ענדערונגען אין אינערן-מיניסטעריום

וויצע-מיניסטער סטאַמיראווסקי איז איבערגעגאַנגען אין מיניסטארען-ראט

וואַרשאָ 17 (טעלעפאָניש) אין אינערן-מיניסטעריום איז פאָרגעקומען פאָלגענדע ענדערונג: דעם וויצע-מיניסטער סטאַמיראָווסקי (וועלכער איז געוועזן אַנ׳עדות אין בריסקער פראָצעס) איז נאָמינירט געוואָרען אַלס וויצע-מיניסטער אין פרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט.

אויף זיין אָרט קומט דער וויצע-מיניסטער אין פרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט נאַקאַניעטשני-קאָוו-קלוקאָווסקי.

די ענדערונגען ווערט קאָמענטירט דערמיט, וואָס מינ. נאַקאַניעטשניקאָוו-קלוקאָווסקי איז בעקאַנט פון זיין פריהערדיגע אַרבייט, אַלס מענש מיט אַ שטאַרקער האַנד, וואָס מען ברויכט איצט אין אינערן-מיניסטעריום.

פראנצויזישער פרעמיער לאוואל (x)

נעהמט אויף די מיטגלידער פון פראַנצויזיש-דייטשען ווירטשאַפטליכען קאָמיטעט

מעבעל

גאַנצע קאָמפּלעטען ווי אויך איינצעלנע
—מעבעל-שטיקער—
פון די שענסטע אויסלענדישע העלצער
צו קאָנקורענץ-פרייזען
—איז צו בעקומען—
אין מעבעל-געשעפט **סטיל** נאַרוטאָוויטש 4 טעל. 26-190
פעראַנטוואָרטליכער איינהאַבער י. לובניצקי
קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 40-159
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

די לייטונג פון די בית יעקב-שולען

שרודמיעסקאַ 32

מאַכט בעקאַנט, אַז ס׳האַבען זיך צוריק אָנגעהויבען פון היינט אָן די נאָרמאַלע לימודים.

אַלע תּלמידוֹת ווערען געבעטען צו קומען צו די לעקציעס.

ווער זענען זייערע אנפיהרער?..

ווילנאָ, 17. (וויפ) דאָס קרייז-געריכט האָט היינט אַרויסגעטראָגען אַנ׳אורטייל געגען געוועזענעם פרעזעס פון ענדעקישען סטודענטען-פעראיין אין ווילנאַ „בראַטניאַ פּאָמאָץ״ און דעם סעקרעטאַר פון דער היזיגער אָרגאַניזאַציע לעקאַטשיצקי וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין פערשווענדען עטליכע טויזענד זלאָטעס פעראיינס-געלדער, זיי זענען פערמשפּט געוואָרען אויף 6 חדשים תּפיסה יעדער.

די „שווארצע מאה״ אין ראווגע

הויבט אויך אויף דעם קאפּ

ראָוונע (יט״א) איבער איינע ראָוונער הינטערגאַסען זענען שבת צוהאַנגען געוואָרען פלאַקאַטען מיט פעט-שוואַרצע שריפט פון פאָלגענדען אינהאַלט: „עהרע דעם אַנדענקען פון מאַרטירער וואַצלאַווסקי אין ווילנאַ, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך די זשידעס-סטודענטען!

ראַבינער גרינפעלד האָט נאָך אַנ׳אינטערווענץ געפּועלט ביים היגען סטאַראָסטאַ, אַז מען זאָל די דאָזיגע פלאַקאַטען בעזייטיגען.

יודישע סטודענטען אין ריגע פראטעסטירען

געגען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין פוילען

ריגע, 17 (יט״א טעלעגראַפיש) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ גרויסע פּראָטעסט-פערזאַמלונג פון די יודישע סטודענטען אין ריגע געגען די אַנטי-יודישע סטודענטען-עקסצעסען אין פוילען. מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען פאָרשטעהער פון די יודישע אַקאַדעמישע אָרגאַניזאַציעס, ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע פּראָטעסט-רעזאָלוציע.

יודישע אקאדעמיקער אין פראַנקרייך

פראטעסטירען געגען די סטודענטען-עקסצעסען אין פוילען

מאָנפּעליע (י.ט.א.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פּראָטעסט-פערזאַמלונג פון יודישע סטודענטען פון פוילען, וואָס האָט אָנגענומען אַ שאַרפע פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען די שענדליכע אָנפאַלע פון דער ענדעקישער יוגענד אויף די יודישע סטודענטען פון די פוילישע הויך-שולען. די פערזאַמלונג פאָדערט צו מאַכען אַ סוף מיט די קאָמפּראָמיטירענדע געשעהענישען אין לאַנד.

די יודישע סטודענטען אין מאָנפּעליע דריקען אויס סימפּאַטיע און מיטגעפיהל זייערע חברים אין פוילען.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווע 9, טעל. 17-183
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פּראַצאָוניע פון זעמאַליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: חקלאַרקעס אויף פלינטפוסען, קינסטליכע הענד און פוס, גאָרסעטען א. ז. וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

בעקאַנטמאַכונג.

אורטייל פון שידס-געריכט ביים קירזשנער-צעך אין לאָדז אונטער׳ן פאָרזיץ פון ה׳ אפרים פּיעטרושקאַ.

דאָס שידס-געריכט אין סכסוך צווישען די קאָלעגען פּשיגורסקי-באַמבעל-גייסט האָט איינשטימיג אַרויסגעטראָגען פאָלגענדען אורטייל:

1) דאָס קאָלעגע באַמבעל און גייסט ציהען צוריק דעם אומפּאַסיגען אויסדרוק אויף קאָלעגע פּשיגורסקי פון דעם אַנאָנס פון 26/V ד. י. אין „נייעם פאָלקסבלאַט״.

2) דער אַנאָנס פון 14/8 ד. י. אין „נייעם פאָלקסבלאַט״, וואו ס׳ווערען אויסגעשלאָסען די קאָלעגען באַמבעל, גייסט און שנורמאַן פון צעך אונטער׳ן פאָרזיץ פון קאָלעגע פּשיגורסקי, אַנערקענט דאָס שידס-געריכט פאַר נישט רעכטקרעפטיג און די אויבענדערמאָהנטע קאָלעגען זענען פולבערעכטיגטע מיטגלידער און פערנעהמען זייערע עהרען-מאַנדאַטען אין אונזער קירזשנער-צעך. דערמיט האַלטען מיר דעם ענין פאַר דערלעדיגט.

דאָס שידס-געריכט

אפרים פּיעטרושקאַ, חיים מאָשקאָוויטש, אייזיק ראָזענבלום, לייב זוסמאַנעק, יחיאל מאיר פישלעוויטש.

7022

אכטונג!

מיר רופען אַלע
רעסטאָראַטאָרען, ביר-האַלען-בעזיצער, יאַדלאַדייניעס
מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, וואָס זענען בע׳עוולה׳ט געוואָרן פון פּאָדאַטעק דאָכאָדאָווי פון יאָהר 1931 זאָלען זיך מעלדען היינטיגע וואָך טעגליך פון האַלב 5 ביז האַלב 7 אָוונד צום סעקרעטאַר פון פעראיין, קאַראַ, זאַוואַדזקאַ 4, און מיטברענגען דעם נאַקאַז פון דאָכאָדאָווי און אָבראָטאָווי.

די פערוואַלטונג פון יוד. רעסטאָראַטאָרען און ביר-האַלען-בעזיצער-פאַריין, זאַוואַדזקאַ 4

7019

טראַמוואַי-שטרייק אין וואַרשע

אָפּגעשטעלט די טראַמוואַיען און אויטאָבוסען — היינט זאָל אויסברעכן אַ שטרייק אין גאַזאָווניע, עלעקטראָווניע און קאַנאַליזאַציע

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש) היינט אין דערפריה איז אויסגעבראָכן אַ שטרייק פון די אַרבייטער אין די טראַמוואַיען און אויטאָבוסן, די טראַמוואַיען און אויטאָבוסן זענען נישט אַרויס-געפאָהרען אין גאַס און די גאַנצע בעוועגונג אין וואַרשאַ איז אָפּגעשטאַרבען.

די סיבה פון שטרייק איז דער קאָנפליקט מיט׳ן מאַגיסטראַט וועגען אופן פון בערעכענען די לוינען, וועלכע זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען אינם אָפּמאַך פון יאָהר 1926. דער מאַגיסטראַט רעדוצירט די לוינען לויט דעם ווי ס׳ווערט פעסט-געשטעלט, אַז די קאָסטען פון לעבענס-אויפּנט-האַלט ווערען פערקלענערט.

דערזעלבער קאָנפליקט עקזיסטירט אויך אין דער גאַזאָווניע, עלעקטראָווניע, קאַנאַליזאַציע, די דאָזיגע אינסטיטוציעס זאָלען אויך פון מיטוואָך אָן סטרייקען.

דער פרעזידענט סלאָנימסקי האָט היינט אָפּ-געהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן וויצע אינערן-מיניסטער קאַרשאַק וועגען פערלויף פון שטרייק.

היינט 10 אַ זייגער איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון די שטרייקענדע. דער שטרייק-קאָמיטעט בעשטעהט פון פאָרשטעהער פון אַלע 6 פראָפעסיאָנעלע פעראיינען.

ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטרייקען ביז אַ נצחון.

דער מאַגיסטראַט האָט אַרויסגעגעבען אַן אויפרוף צו דער בעפעלקערונג, די פּאָליציי איז זיין פולער גרייטקייט און היט די אָרדנונג.

היינט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-מיניסטער צווישען די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער און דעם מאַגיסטראַט.

דער אַרבייטס-מיניסטער האָט אויסגעדריקט זיין גרייטקייט איבערצונעהמען דעם אַרביטראַזש אינ׳ם קאָנפליקט בתנאי, אַז די טראַמוואַיען און אויטאָבוסען זאָלען אַרויס אין די גאַסען. ביידע צדדים זענען דערויף מסכים געווען. שפּעטער אָבער איז פאָרגעקומען אַ מיטינג פון די שטרייקענדע, וועלכע האָבען אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג, אַזוי אַז די טראַמוואַיען וועלען נישט אָנהויבען צו קורסירען.

היינט, מיטוואָך, 8 אין דערפריה קומט פאָר אַ מיטינג פון אַלע אַרבייטער, וואו ס׳וועט בעשלאָסען ווערען וואָס ווייטער צו טון.

צוליב דעם שטרייק האָט דער וואַרשעווער מאַגיסטראַט היינט געהאַט אַ היזק פון 85 טויזענד זלאָטיס.

גאַנצע פאַמיליעס פון פּוילישע בירגער

ווערען אַרויסגעשיקט פון דאַנציג

דאַנציג (י.ט.א.) דער דאַנציגער סענאַט האָט אַרויסגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז אַזוי ווי פּוילישע בירגער פאַלען צו לאַסט די דאַנציגער שטעטישע סאָציאַל-שוץ-איינריכטונגען און די פּוילישע רעגירונג גיט נישט צוריק די הוצאות ווערט דער סענאַט זיין געצוואונגען צו מאַכען אַ געברויך פון רעכט אַרויסצושיקען די פאַמיליעס, וואָס וועלען פאַלען צו לאַסט די עפענטליכע סאָציאַלע אינסטיטוציעס.

אין פערלויף פון די זומער-חדשים זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון דאַנציג פיל פּוילישע פאַמיליעס, וועלכע האָבען צוזאַמען מיט אַנדערע פעראורזאַכט אַ הוצאה פון 47,000 גולדען, אין די קומענדיגע ווינטער-חדשים וועלען די אויסגאַבען בעדייטענד געהעכערט ווערען און דער דאַנציגער סענאַט האָט נישט בדעה צו דעקען די דאָזיגע אויסגאַבען.

700 טויזענד רובל

פאַר דער האַנדווערק-קאָאָפּעראַציע אין די יודישע קאָלאָניעס

מאָסקווע. (יט״א) 700 טויזענד רובל ריוח האָט דער „אָרט״-פערבאַנד געהאַט פאַר די לעצטע דריי יאָהר פון דעם גאַרן, וואָס ער האָט אריינגעפיהרט פון אויסלאַנד פאַר די יודישע האַנדווערקער-טריקאָטאַזשניקעס אין סאָוויעטען-פערבאַנד.

לויט אַן אָפּמאַך מיט דער סאָוויעט-רעגירונג דאַרף דער ריוח געהען אויף דער ענטוויקלונג פון דער האַנדווערקער-קאָאָפּעראַציע צווישען דער יודישער אַרבייטענדיגער בעפעלקערונג.

איצט איז די סומע פון 700 טויזענד רובל איינגעטיילט געוואָרען דורכ׳ן „קאָמזעט״ צווישען קרים, אוקראַינע און בירא-בידזשאַן.

מצב פון דער יודישער בעפעלקערונג אין אוקראַינע

אין ליכט פון ציפערן און פאַקטען

מאָסקווע (יט״א) „ציפערן און פאַקטען״ איז דער נאָמען פון אַ לאַנגען אַרטיקעל אין מינסקער „אָקטיאַבר״, אין וועלכען עס ווערען געבראַכט די לעצטע ציפערן און פאַקטען וועגען דער סאָציאַל-פּאָליטישער סטרוקטור פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף אוקראַינע.

די צאָהל העגדלער צווישען דער יודישער זעלבסטשטענדיגער בעפעלקערונג פאַר דער רעוואָלוציע דערגרייכט ביז 38,6 פראָצ. אין 1926 — 12 פראָצ. און איצט — נאָר אַ פּאָר פּראָצענט. אין איינציגע שטעטליך איז דער טיפּ העגדלער אינגאַנצען פערשוואונדען. אָרגאַניזירטע יודישע האַנד-ווערקער אין פערשידענע אַרטעלען און די קאָאָ-פּעראַטיוועו זענען צום סוף פון 1930 געווען 110 טויזענד. די גענויע ציפער פון היינטיגען טאָג איז נישט פעסטגעשטעלט, נאָר מען רעכענט אַז די איז אויסגעוואַקסען ביז 130 טויזנד.

30 טויזענד יודען אויף אַ שטח פון 100 טויזענד העקטאַר ערד-אַרבייטען אין די ביישטע-טעלדיגע קאָלעקטיוון. איבער 145 טויזענד העק-טאַר ערד אין דורכאויסיגע מאַסיווען אין דריי יודישע ראַיאָנען זענען בעזעצט מיט יודישע איי-בערוואַנדערער. בעזונדערס שטאַרק איז אויסגע-וואַקסען די צאָהל פון יודען-פּראָלעטאַריער (אַר-בייטער און אַנגעשטעלטע) אויף אוקראַינע, וואָס דערגרייכען היינט צו טאָג ביז 400 טויזענד. בלויז צווישען מעטאַליסטען זענען פערהאַן 51 טויזענד יודישע אַרבייטער, צווישען לעדער-אַרבייטער — 19,500, צווישען שניידער — 15,300. דורכשניט-ליך איז די צאָהל יודישע אַרבייטער צווישען מע-טאַליסטען אויסגעוואַקסען פאַר די לעצטע 5 יאָהר אויף 61 פּראָצ. צווישען באַרג-אַרבייטער — אויף 180 פּראָצ.

דער אַבסאָלוטער וואוקס פון יודישען אַרביי-טער אויף אוקראַינע זינט 1926 דריקט זיך אויס אין 130 טויזענד ד. ה. אויף 60 פּראָצ.

יודישע סאָוויעטען זענען אויף אוקראַינע פערהאַן 156, פון זיי 68 שטעטלדיגע און 88 דאָרפישע. יודישע ראַיאָנען — 3: קאַלינדאָרפער, סטאַלינדאָרפער און ניי-זלאַטאָפּאָלער, יודישע מי-ליץ-בעצירקען און געריכטס-קאַמערן זענען פער-האַן אין כאַרקאָוו, קיעוו, אָדעס, בערדיטשעוו און אין אַ רייהע אַנדערע שטעט און שטעטלעך.

אין אַרטיקעל ווערען געבראַכט ציפערן וועגען דער וואוקס פון פערזיי-שטח אין די יודישע ראַיאָנען און דער וואוקס פון דער טעכניק אין דער לאַנדווירטשאַפט פון די יודישע ראַיאָנען, וואָס עס גיט זיי די מעגליכקייט צו ענטוויקלען הויכע טעכנישע קולטורען.

יודישע שולען זענען אויף אוקראַינע פער-האַן 768 מיט העכער 90 טויזענד שילער. 79 פּראָצ. פון אַלע יודיש-רעדענדיגע שילער לערנען זיך אין יודישע שולען. די צאָהל לעהרער אין די יודישע שולען דערגרייכט 3782. אין די יודישע דאָרף-ישובים פון אוקראַינע זענען פערהאַן 50 דאָרפס-הייזער, 116 לייען-שטיבלעך און 47 קלו-בען. אוקראַינע פערמאָגט דריי יודישע מלוכה טעאַטערס און אַ מלוכהשען יודישען קינדער-טעאַ-טער, 4 צענטראַלע יודישע צייטונגען, 6 אָרטיגע צייטונגען און 6 זשורנאַלען.

שווערער צוזאַמענשטויס פון ענגלישער פּאָליציי

מיט אַרבייטסלאָזע

לאָנדאָן, 17. (ספּ. טעל.) ביי איינעם פון די אַרבייטסלאָזע ביוראָען איז געקומען צו אַ צוזאַמענ-שטויס מיט דער פּאָליציי. ס׳איז ענטשטאַנען אַ שיסעריי, בעת וועלכע ס׳זענען פערוואונדעט געוואָ-רען פופצעהן פּערזאָן פּאָליציאַנטען און אַרבייטער.

ענגלאַנד פאַר ענגלענדער

לאָנדאָן, 17. (פּאַט). דער ענגלישער קרוין פּרינץ האָט געהאַלטען אין בירמינגהעם אַ רעדע דורך ראַדיאָ אין וועלכער ער האָט גערופען צו קויפען נאָר ענגלישע סחורות, כדי צו פערקלענערן די אַרבייטסלאָזיגקייט און צוריקשטעלען דעם וואוילשטאַנד אין לאַנד.

ענטדעקט אַ מאָנאַרכיסטישע פערשווערונג אין שפּאַניען

מאַדריד, 17. (פּאַט), די צייטונגען מעלדען וועגען עטליכע אַרעסטען וואָס זענען פאָרגעקומען דעם נעכטיגען טאָג. די אַרעסטען שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ענטדעקונג פון אַ מאָנאַרכיסטי-שער פערשווערונג די אַרעסטירטע זענען אין גרעס-טען טייל קלעריקאַלען.

ערדציטערניש אין העלסינגפאָרס

העלסינגפאָרס, 17. (פּאַט). נעכטען אין אָוונט איז דאָ נאָטירט געוואָרען אַ נייע ערד-ציטערניש, וואָס האָט געדויערט 3 סעקונדען. קיין שאָדענס זענען נישט פערציכענט געוואָרען.

געכאַפּט אַ געפעהרליכן באַנדיט

ער ענטלויפט אָבער באַלד פון טורמע

טשערנאָוויץ. 17. (פּאַט). דער בערימטער באַנדיט אין בעסאַראַביען פּאָלישטשוק, וועלכער האָט אויף אַ מוראדיגען אופן טעראָריזירט די בעפעל-קערונג אין בעסאַראַביען און פאַר צוויי וואָכען צוריק געכאַפּט געוואָרען איז איצט ענטלאָפען פון טורמע צוזאַמען מיט אַ פּאָליציאַנט.

גרויסע שרפה אין אַ יודיש שטעטעל אין רומעניען

בוקאַרעשט, 17 (יט״א טעלעגראַפיש) אין דער שטאָט טאַרגנאַסי איז אויסגעבראָכן אַ גרויסע שרפה, 15 יודישע הייזער זענען פער-ברענט געוואָרען, צעהנדליגע יודישע משפחות זע-נען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ

געוו. אַסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

Dr. MED. STARKER

וועגערישע, הויט, האָר און בלאָז-קראַנקהייטען

12 שרודמיעסקאַ 12

טעל. 126-87

נעהמט אָן פון 9—11 און פון 4—8 אָוועגד. זונטאָג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן!

צו דער חתונה פון אונזער פריינדין

פּרל. לאַלאַ וואַלקאַוויטש

מיט ה׳ בעריל פּלאַצקער

גראַטולירען מיר זיי הערצליך און ווינשען זיי, דאָס זייער לעבענס-וועג זאָל שיינען ווי די זונען-שטראַהלען אין פריהלינג.

פּנחס כאַלדערמאַן.
ירחמיאל שיפּער.

יעדער איינציגער

האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז״וו צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלביאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוועגד.

בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

צאָהן-אַרצט

J. ROZIN-REICHOWA

נעמט אָן אין דער לעטשניצע „POMOC"

1 אַלעקסאַנדראַווסקאַ 1

מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג פון 3—6 אָוועגד.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימדיגע פאָרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי, לאָדז

חודש פון׳ם יודישן בוך, אָרגאַניזירט לויט דער איניציאַטיוו פון פּען-קלוב. איבער 1000 בעסטע ביכער פון דער יודישער ליטעראַטור, כמעט צו האַלבע פרייזען. אין דער רשימה געהען אַריין די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראַטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאַגען.

נאָר איצט האָט איהר די געלעגענהייט זיך צו פערשאַפען די בעסטע ווערק צו האַלבע פרייזען. קומט און זעהט אדורך די רשימה און איהר וועט זיך איבערצייגען, דאָס ביי מיר בעקומט איהר אַלערליי ביכער אויף די בעסטע בעדינגונגען. בעזוכט מיין בוכהאַנדלונג אויף אַלטשטאַט 12 אין הויף, 2. שט. קויפען איז נישט פערפליכטעט.

Dr. J. Herszfinkel

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87

נעהמט אָן פון 8—9 און פון 3—5 נאָכמ.

קלאַנג-קינאָ

MIMOZA

קילינסקיעגאָ 178

פון דינסטאָג, דעם 17-טען ביז מאָנטאָג דעם 23-טען נאָוועמבער איינשליסליך.

היינט די אונגעוועהנליכע עקזאָטישע פּרעמיערע!

בלוט אין דער מדבר

אין די הויפּט-ראָלען:

Jack Holt, Dorotha Sebastian

i Ralph Graves.

אָנהויב 4 נאָכמ., שבת און זונטאָג 2 בײַטאָג אויפ׳ן ערשטען סעאַנס אַלע פּלעצער 60 גר

נעכסטער פּראָגראַם „דער קעניג פון די בולוואַרן" מיט G. Milton

כינעזיש=יאפאנישע מלחמה

פעלקער=ליגע קען זיך נישט קיין עצה געבען — דער געוו. כינעזישער קייזער איז פערשוואונדען געווארען — קאמפען דויערען

ט אָ ק י א, 17 (ספעציעל) דאָס פּלוצלינגע פערשווינדען פון דעם געוו. קייזער פו-זשי. נאָכדעם ווי ער איז געקומען קיין מוקדען און זיך געוואָלט ווידער פּראָקלאמירען אַלס קייזער, האָט איבערראַשט די יאפאַנישע אָפיציעלע קרייזען און אויך די איינוואוינער פון מאַנדזשוריען. ווייל דער טערמין פון דער קרוינונג איז געווען בעשטימט אויף מאָנטאג.

כאָטש ס'זענען נישט פערהאַן קיין שום ידיעות וועגען גורל פון קייזער, איז מוקדען נאָך אלץ דעקאָרירט מיט פעהנער און הערבען פון דער אלטער דינאַסטיע.

מ'האַלט, אַז ס'וועלען אויפהערען די קאָמפּפען ביים טייך נאָנני, וועלכע דעצידירען וועגען גורל פון מאַנדזשוריען וועט דער קייזער צוריק ערשיינען און ס'וועט קומען די פייערליכע קאָראָנאַציע.

ל אָ נ ד אָ ן, 17 (ספעציעל) די קאָמפּפען ביים טייך נאָנני געהמען אָן אַ כאַאָטישען כאַראַקטער פון פּאָזיציע-קאמפען, די גרויסע באהן-בריק איז נאָך נישט אויפגעבויט, די יאַפּאַנישע סאפּיאָרען האָבען איבערגעוואָרפען 5 פּאָנטאָן-בריקען, אזוי, אז די אַרמעע קען יעדע מינוט אָנהויבען אַן אָנגריף.

נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען אַ קאמף מיט דער כינעזישער קאַוואַלעריע, וועלכע איז געצוואונגען געוואָרען צום ענטלויפען, קיין מוקדען זענען געקומען נייע עסקאַדראָנס פון יאַפּאַנישע אַעראָפּלאַנען.

פּ אַ ר י ז, 17 (ספעציעל) די פאַריזער פּרעסע ווידמעט פיל אָרט דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון פעלקער-ראַט.

די צייטונגען ווייזען אָן, אז די פעלקערליגע געפינט זיך אין אַ שווערע לאַגע און קען נישט ליקווידירען דעם יאפּאַניש-כינעזישען קאָנפליקט, קיינער ווייסט איצט נישט, צי איז נאָר אַ קאָנפליקט אָדער אַן אמת'ע מלחמה.

מ אָ ס ק ווּ א, 17 (פאַט) לויט ידיעות פון דער סאָוויעטישע פּרעסע, האָבען די יאַפּאַנער קאָנצענטרירט נעבען ציציקאַר: איין בריגאַדע פיכאָטע, 2 פּולקען קאַוואַלעריע, 30 פעלד-האַרמאַטען, 2 שווערע האַרמאַטען און אַ בעדייטענדע צאָהל אַעראָפּלאַנען. די יאַפּאַנישע כוחות בעטרעפען דאָרט 30 טויזענד מענשען.

ווין, 17 (פאַט) „נייעס ווינער טאַגבלאַט" מעלדעט פון טאָקיאָ, אַז אין די יאַפּאַנישע קרייזען איז מען פערביטערט צוליב דער פעסטשטעלונג פון ליטווינאָוון, אַז די יאַפּאַנער ווילען בעזעצען ציציקאַר. דאַנעגען האַלטען די יאַפּאַנער, אַז די סאָוויעטען זענען נישט נייטראַל, און העלפען די כינעזער.

פּ אַ ר י ז, 17 (פאַט) דער ראַט פון דער פעלקער-ליגע האָט אָפּגעהאַלטען אַ געהיימע זיצונג אָהן דעם אנטייל פון די פאָרשטעהער פון כינא און יאַפּאַן, דער ציל פון דער זיצונג איז געווען דאָס אויסאַרבייטען נוצליך און ציל-בעוואוסטע פאָרשלאַגען אָהן דעם אַרויסרופען די באַלדיגע רעאַקציע פון די פּעראינטערעסירטע צדדים.

איטאליענישער אויסערן=מיניסטער גראנדי אין אמעריקא

סען. באראה איז אנוועזענד ביי אלע קאנפערענצען

נ י ו - י אָ ר ק, 17 (ספּ. טעל.) די שיף, וועלכע האָט געפיהרט קיין אמעריקא דעם איטאַליענישען אויסערן-מיניסטער גראַנדי, איז אָנגעקומען קיין אמעריקא מיט א פערשפּעטיגונג פון 3 שעה. גראַנדי האָט געהאַט אַ הארציגע אויפנאהמע און איז בעגריסט געוואָרען דורך דער גאַנצער פּרעסע. ער איז מיט אַנ'אעראָפּלאַן אָפּגעפלויגען קיין וואשינגטאָן. די אָפיציעלע אויפנאהמע פון גראַנדי'ן ביים פּרעזידענט הובער האָט געדויערט א האַלבע שעה.

גראַנדי איז נישט געפאָהרען מיט דער באהן צוליב דעם, ווייל מ'האָט מורא געהאַט פאַר אַנ'אטענטאַט מצד די אנאַרכיסטען.

דאַן האָט גראַנדי אָפּגעהאַלטען א קאָנפערענץ מיט'ן אויסערן-מיניסטער סטימסאָן. אין דער קאָנפערענץ האָט אויך אנטיילגענומען דער סענאַטאָר באָראַה.

——————

וואַשינגטאָן, 17. (פאַט). די „רייטער-אַגענטור" מעלדעט נאָך אַ געשפּרעך וואָס האָט געדויערט 25 מינוט, איז מיניסטער גראַנדי און סען. באַראָה געקומען צו אַ פערשטענדיגונג אין פראַגען פון אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק, גראַנדיס שטעלונג אין בעצוג צו דער רעוויזיע פון ווערסאַילער טראַקטאַט און דער אַנולירונג פון דער ענטשעדיגונג און מלחמה חובות זענען דאָס געמיינזאַמע געביט פאַר'ן ווייטערדיגען מיינונגס-אויסטויש.

פערענדיגט די סעסיע פון דער מאנדאט=קאמיסיע

זשענעווע, יט"א די מאַנדאַט-קאָמיסיע האָט שוין פערענדיגט די ארבייטען פון איהר 21-טער סעסיע, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען דעם 26-טען אָקטאָבער. פון די פערשידענע פראַגען, וועלכע זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אין דער איצטיגער סעסיע, האָט אַ בעזונדערס וויכטיגען אָרט פערנומען די פראַגע וועגען דער עמאַנציפּאַציע פון איראַק. די פּראָטאָקאָלען פון דער סעסיע, ווי אויך די מסקנות צו וועלכע זי איז געקומען, וועלען פערעפענטליכט ווערען ערשט אין חודש יאַנואַר, ווען דער בעריכט פון דער מאנדאט-קאָמיסיע וועט פאָרגעלעגט ווערען דעם פעלקערבונד-ראַט.

ווי דער יט"א פאָרשטעהער דערוויסט זיך זאָל די מאַנדאַט קאָמיסיע האָבען בעשטעטיגט דעם שטאַנדפונקט פון דער בריטישער רעגירונג, אז איראַק איז איצט שוין רייף צו ווערען עמאַנציפּירט פון דער אַפּוטראָפּסות פון דער מאַנדאַט-מאַכט. גרעסערע וכוחים זאָלען דאַגעגען האָבען פאָרגעקומען אין דער קאָמיסיע בנוגע די התחייבות'ן, וועלכע דאַרפען אַרויפגעלעגט ווערען אויף איראַק כּלפּי די מינדערהייטען.

———

80 מיליאן דאלאר האבען געגעבען יודישע פילאנטראפען

פאַר פערשידענע פונדאַציעס אין אַמעריקאַ

נ י ו - י אָ ר ק יט"א 80 מיליאָן דאָלאַר זענען בייגעשטייערט געוואָרען דורך יודישע פילאַנטראָפען אויף צו גרינדען פונדאַציעס אין אַמעריקא לויט די אינפאָרמאציעס וואָס זענען געזאמעלט געוואָרען דורך דער „יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור". די פונדאַציעס פערנעמען זיך מיט פערשידענע טעטיגקייטען, ווי אַלגעמיינע ערציהונג, געזונדהייט, געזעלשאַפטליכער וואוילזיין, אַגריקולטורעלע אויספאָרשונג, ענטוויקלונג פון וויסענשאַפט און אנדערע געזעלשאַפטליכע אונטערנעמונגען.

די סומע פון 80 מיליאָן דאָלאַר בעטרעפט 10 פּראָצ. פון דעם אַלגעמיינעם-קאַפּיטאַל פון אַלע 122 פונדאַציעס אין לאַנד און איז דער קאַפּיטאַל פון 8 פון די 9-יודישע פונדאַציעס, וואָס עקזיסטירען אין אַמעריקא. פיר פון די פונדאַציעס, וואָס זענען געגרינדעט געוואָרען דורך יודישע פילאַנטראָפען, זענען צווישען די גרעסטע אין לאַנד. דאָס זענען „אַלטמאַן-פונדאַציע" מיט אַ קאַפּיטאַל פון 30 מיליאָן דאָלאַר, די „מאָרי און לעאָנ' גוגענהיים פונדיישאָן" מיט א קאַפּיטאַל פון 14,140,000 דאָלאַר, די „דזשוליוס ראָזענוואַלד פונדיישאָן" מיט אַ קאַפּיטאַל פון 13,711,295 דאָלאַר, און „מאָריס און לאורא פאָלק פונדיישאָן" מיט אַ קאַפּיטאַל פון 10 מיליאָן דאָלאַר.

די איינציגע אויסלענדישע פונדיישאָן, וואָס אָפּערירט אין אמעריקא איז דער „באַראָן הירש פאָנד", וואָס האָט אַ קאַפּיטאַל פון 4,231,819 דאָלאַר. די אנדערע יודישע פונדאַציעס זענען: די „ד. און פ. גוגענהיים פונדיישאָן" מיט אַ קאַפּיטאַל פון 3,600,123 דאָלאַר, די „דזשאָן סיימאָן גוגענהיים מעמאָריעל פונדיישאָן" מיט אַ קאַפּיטאַל פון 4,790,000 דאָלאַר. די „לוסיאוס נ. ליטאוער פונדיישאָן" מיט אַ קאַפּיטאַל פון 1,100,000 דאָלאַר און די „א. פ. דאַטשעווסקי פונדיישאָן", וואָס איהר קאַפּיטאַל איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

אראבישע אגיטאציע פאר פאר-אייניגען סיריען מיט איראק

ג ע נ ף. (יט"א) די היגע מאָנאַטשריפט „לא נאַסיאָן אראַב", וועלכע ווערט אַרויסגעגעבען דורך דער אַראַבישער סיראָ-פּאַלעסטינעזישער דעלעגאַציע ביים פעלקערבונד, ברענגט אַ גרעסערען אַרטיקעל לטובת דער פעראייניגונג פון סיריען און איראַק אין דער פאָרם פון א פולשטענדיגער פעראייניגונג אָדער נאָר פון א אוניע. אונטער דער הערשאַפט פון קעניג פייזאל. דער אַרטיקעל בעטאָנט, אַז אייגענטליך האָט פייזאל אַ רעכט אויפ'ן סירישען טראָן, ווייל ער איז פון דאָרטען אומגעזעצליך פערטריבען געוואָרען.

יודישער שאכמאַטיסט

געווינט דעם 1=טען פריז אין רוסלאַנד

מ אָ ס ק ווּ ע. יט"א מישא באָטווינניק, אַ יונגער יודישער שאַכמאַטיסט פון לענינגראַד, האָט געוואונען דעם ערשטען פּריז אין דעם אַלפערבאַנדישען שאַכמאַטען-טורניר אין מאָסקווע.

דער טורניר האָט געדויערט העכער אַ חודש צייט און עס האָבען אין איהם אנטייל גענומען 80 די בעסטע שאַכמאַטיסטען פון סאָוויעט-פערבאַנד. פון 17 פּאַרטייען האָט באָטווינניק געוואונען 13 און אַ האַלבע פּאַרטיי.

אויסער דעם געלד-פּריז האָט באָטווינניק בעקומען דעם טיטול שאַכמייסטער און שאַמפּיאָן פון ראַטען-פערבאַנד. נאָך צוויי יונגע יודען-שאַכמאַטיסטען מאַזעל פון ווייס-רוסלאַנד און ראַבינאָוויטש פון מאָסקווע, זענען אַרויס פון טורניר מיט'ן טיטול „שאַכמייסטער פון ססר".

געפונען די צוגעגנבעטע קאסע

פון דער זעלעווער קאאפעראטיווער באנק

ז ע ל ע ו, (טעלעפאָניש) אין צוזאמענהאַנג מיט דער איינברוך-גנבה אין דער היגער קאָאָפּעראַטיווער באַנק, וואו די גנבים האָבען אַרויסגענומען די קאַסע מיט די דאָקומענטען, איז די היגע פּאָליציי געקומען אויף די שפּורען. דעם שבת האָט די פּאָליציי דערהאַלטען א טעלעפאָנישע ידיעה פון בעלכאַטאָוו, אַז אין א וואַלד הינטער דער שטאָט געפינט זיך די קאַסע, די פּאָליציי האָט טאַקע אויף דעם אָנגעוויזענעם אָרט געפונען די צובראָכענע קאַסע און אַלע דאָקומענטען.

דער קריג אין ווייטען מזרח

אויבען, לינקס: קייזער פּו-זשי האָט געוואָלט מיט דער הילף פון די יאַפּאַנער פּראָקלאַמירט ווערען אַלס קייזער אין מאַנדזשוריען און איז פּלוצלינג פערשוואונדען געוואָרן. אונטען, לינקס: פּלאַקאַטען פון דער יאַפּאַנישער אָקופּאַציע-אַרמעע. אויבען, רעכטס: די בריק איבער'ן טייך נאָנני, ארום וועלכען עס זענען געפיהרט געוואָרען שטאַרקע קאַמפען. אונטען, רעכטס: יאַפּאַנער טראַנספּאָרטירען כינעזישע געפאַנגענע.

געשיכטע פון פ.פ.ס־ישער מיליץ

דעפּ. אַרצישעווסקי און ניעדזשאַלקאָווסקי געבען ערקלערונגען פאַרן געריכט

20־טער טאָג אין גראָיסען „בריסקער“ פּראָצעס

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין 20־טען טאָג פון גראָיסען פּאָליטישען פּראָצעס האָט דער ערשטער געגעבען ערקלערונגען דער עדות דעפּוטאַט אַרצישעווסקי, וועלכער גיט אָן אַלס זיין פאַך „שלאָסער־אַרבייטער“.

דער פּראָקוראָר גראַבאָווסקי לעגט פאָר דעם עדות נישט צו געבען קיין שבועה, ווייל ער ווערט פערדעכטיגט אין אַנטיילנעהמען אין דעם זעלבען ענין, וועגען וועלכען ס'רעדט זיך אין בעשולדיגונגס־אַקט.

די פערטיידיגער פּראָטעסטירען געגען דעם און ווייזען אָן, אַז דאָס וואָס דעפּ. אַרצישעווסקי געהערט צו דער פּאַרטיי גיט נאָך נישט קיין גרונד איהם נישט צו געבען קיין שבועה.

דער פּראָקוראָר ווייזט אָן אַז די

עטישע מדרגה פון דעפּ. אַרצישעווסקי

קען דאָך קיינעם נישט קוועסטיאָנירט ווערען, אין בעשולדיגונגס־אַקט ווערט אָבער גערעדט וועגען שאַפען רעוואָלוציאָנערע קאַדרען, אַזוי ווי דעפּ. אַרצישעווסקי איז געווען דער שעף פון דער אָרדנונגס־מיליץ, וואָס זיין ראָל אין פּראָצעס אַ קלאָרער, ס'ענטוויקעלט זיך נאָך אַ לאַנגע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'נעהמען אַנטייל אַלע אַדוואָקאַטען און דער פּראָקוראָר.

נאָך אַ שטילער בעראַטונג פון די ריכטער וואַרפט דאָס געריכט אָפּ דעם פאָרשלאָג פון פּראָקוראָר און דעפּ. אַרצישעווסקי גיט אָפּ די שבועה.

די ערשטע פראַגע שטעלט דער אַדוואָקאַט בענקעל.

וואָס פאַראַ שטעלונג פערנעהמט איהר אין דער פּאַרטיי?

— איצט בין איך פרעזעס פון צענטראַלען אויספיהרונגס־קאָמיטעט.

און אין וואַרשאַ

— בין איך פאָרזיצער פון קרייז־קאָמיטעט.

— וואָס קענט איהר זאָגען וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון דער פּאַרטיי און די געשיכטע פון דער ענטשטעהונג פון דער מיליץ?

קודם־כל מוז איך זיך אָפּשטעלען דערויף, צי ס'זענען געווען רעוואָלוציאָנערע קאַדרען, ווי ס'וויל די בעשולדיגונג, אָדער אָן אָרדנונגס־מיליץ. דעפּ. אַרצישעווסקי הויבט אָן פון יאָהר 1904 און הויבט אָן מיט אַ לאַנגער ערקלערונג וועגען דער אומאָפּהענגיקייטס־בעוועגונג פון פ.פ.ס. ער רעדט וועגען

מענשען וועלכע האָבען איינגעשטעלט זייער לעבען

וועגען דער קאַמפּס־אָרגאַניזאַציע פון פ.פ.ס. וועלכע האָט אַרומגענומען גאַנץ פּוילען צו אַ קאַמף געגען צאַריזם, די אָרגאַניזאַציע איז געווען אַזעלכע וואָס פינף מענשען האָבען געשאַפען אַ קאַמפּס־איינהייט, אַלע די מענשען זענען געווען אונטערוואָרפען אַ שטרענגען רעגולאַמין פאַר פעראַט אָדער דעקאָנספּירירונג, יעדער וואָס איז אַרויסגעטרעטען פון אַזאַ פינפטעל האָט נישט געקענט דערצעהלען וועגען זיין אַנטייל דאָרט, אַ חוץ די „פינפטלעך“ האָבען נאָך עקזיסטירט סעקציעס און אָפּטיילונגען מיט פערשידענע בעשטימונגען, ס'זענען געמאַכט געוואָרען פערשידענע „ספּעציאַליזירונגען“ צו טעראָריסטישע צוועקען, אויספיהרען אַטענטאַטען אויף זשאַנדאַרמען, שפּיצלעס, פּראָוואָקאַטאָרען, פּאָליציימייסטערס און צוגרייטען צו אַקציעס פון געלד־קאָנפיסקאַציעס, אַזעלכע אויספיהרונגען האָבען געדויערט זעהר לאַנג אין פריוואַטע וואוינונגען פון פּאַרטיי־מיטגלידער. זענען איינגעאָרדענט געוואָרען לאַבאָראַטאָריעס, אין וועלכע ס'איז צוגעגרייט געוואָרען אויפרייס־מאַטעריאַל און באָמבעס.

די טעכנישע סעקציע האָט בעהאַלטען און מאַגאַזינירט אויפרייס־מאַטעריאַלען, די אויסלענדישע סעקציע האָט געקויפט אין אויסלאַנד און האָט צוגעשטעלט אין לאַנד אויפרייס־מאַטעריאַלען, אונזער גאַנצער אַפּאַראַט איז בעשטאַנען פון הונדערטער מענשען וועלכע זענען געווען נאָך צו דער דיספּאָזיציע פון דער פּאַרטיי. אַלע פונקציאָנאַרען פון דער קאַמפּס־אָפּטיילונג אין דער פּאַרטיי האָבען קיין אַנדערע בעשעפטיגונג נישט געהאַט, נאָר האָבען געאַרבייט אין דער אָרגאַניזאַציע. די אויספיהרער האָבען זיך רעקרוטירט פון יונגע מענשען, וועלכע האָבען נישט געהאַט קיין אַנדערע פליכטען, כדי זיי זאָלען קענען אַוועקגעבען זייער לעבען אויף די געבראַכען פון דער פּאַרטיי, אַזאַ מירעצקי איז אַלט געווען 27 יאָהר, איך 29 יאָהר,

דער עלטסטער פון אונז איז דעמאָלט געווען פּילסודסקי

אָבער ער איז געווען אין אויסלאַנד וואו ער האָט זיך פערנומען מיט אויסבילדען, פּריסטאָר איז אויך געווען אַפּיסעל עלטער.

די דאָזיגע אָרגאַניזאַציע האָט אויסגעהאַלטען ביז 1911. ביז דער צייט זענען געווען מאַסענהאַפטע אַרעסטען, ס'זענען געווען פערדעכער צוליב דעם דרוק פון די מאָסקאַלעס, פון יאָהר 1907 האָבען מיר בעקומען מיטלען כדי צו פיהרען דעם „כעיבאַנד פון אַקטיווען קאַמף“, אַזאַ אָרגאַניזאַציע האָט עקזיסטירט אין גאַנץ איירופּא, אַמעריקא און אַפילו געווען פערצווייגט אין רוסלאַנד. אויף דעם האָבען מיר געלעגט גרויסע געלד־מיטלען, דעמאָלט איז ענטשטאַנען דער „סטזשעלעץ“. ווען מענס אויפ... ס'איז געווען אויסגעבילדעט אָפיצירען אין פאַל פון אַ מלחמה מיט די מאָסקאַלעס.

אין דער צייט פון דער דייטשער ... איז אין לאַנד ענטשטאַנען אַ קאַמפּס־פאָנאַנזאַציע פון פ.פ.ס. און אַן אַרבייטער זעלבסטשוץ ווערמענס ציל ס'איז געווען דער קאַמף מיט'ן אָקופּאַנט, וועלכע האָט געשטרעבט אַרויסצוטרייבען דעם פייגד פון לאַנד

דאַן געהט דעפּ. אַרצישעווסקי אַריבער צו דעם ענטשטעהען פון דער פאָלקס־מיליץ, אין יאָהר 1918, וועלכע האָט געהאַט פּאָליציי־אישע און מיליטערישע פונקציעס, די פאָלקס־מיליץ אין מאָראַטשעווסקיס צייטען איז געוואָרען אַ מלוכהשע, בעוואָפענט און מונדירט, זי איז אָרגאַניזירט געוואָרען אין דער צייט ווען ס'זענען געווען אַרויסטרעטונגען געגען פ.פ.ס. ווען די אַרויסטרעטונגען האָבען אויפגעהערט איז זי פערשוואונדען און ווען ס'האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען אָנגריפען און אָנפאַלען אויפ'ן לאָקאַל פון דער פּאַרטיי, איז איהר טעטיגקייט בעניייט געוואָרען.

דער עדות הויבט זיך אָן צו דענערווירען ווען ער הויבט אָן צו רעדען וועגען דעם פאָרוואורף אין בעשולדיגונגס־אַקט וועגען דער שאַפונג פון טעראָריסטישע „פינפטלעך“.

פ.פ.ס. דאַרף נישט, — זאָגט דער עדות — צו שאַפען קיין „פינפטלעך“, מיר זענען בעקאַנט און טרעטען אַרויס לעגאַל, מיר בעהאַלטען זיך נישט, מיר קעמפען לאַנגע יאָהרען...

דער עדות ווערט שוואַך, הערט אויף צו רעדען, אָבער ער שטאַרקט זיך באַלד, זיפצט טיף אָפּ און רעדט ווייטער:

מיר האָבען געקעמפט, אַז די פּוילישע מלוכה זאָל ענטשטעהען, אַז מיר זאָלען קענען רוהיג אַרבייטען און לעבען, דאַן געהט דער עדות איבער צו דער צייט פון יאָהר 1922 נאָכ'ן טויט פון פּרעזידענט נאַרוטאָוויטש, און דערמאָהנט אַז מ'האָט זיך געווענדעט צו פ.פ.ס. פון פערשידענע זייטען, אַז זי זאָל

בענוצען איהר מיליץ צו געבען קאַמפּען

פ.פ.ס. האָט דעמאָלט אַרויסגעגעבען אַן אויפרוף, וועלכע האָט גערופען צו רוה, האַלטענדיג אַז נאָר די רעגירונג און דאָס געריכט וועלכע האָבען לעגאַלע מיטלען קאָנען נעהמען אַ וואָרט.

דעמאָלט האָט מען אָנגעהויבען פון אַלע זייטען צו אַטאַקירען די פ.פ.ס. און אַלע אָרגאַניזאַציעס זענען געווען „קעמעלעך“.. אויפצורייסען אונזער פּאַרטיי.

דאַן רעדט דער עדות וועגען דער שפּאַלטונג אין פ.פ.ס. און שטעלט פעסט אַז ס'זענען נישט געווען קיין סיבות דערצו, די שפּאַלטונג איז געווען געמאַכט אויף בעשטעלונג און דעמאָלט האָבען זיך אָנגעהויבען געשלעגען און שיסעריען, מ'האָט אָנגעהויבען צו אָפּערירען מיט טעראָר. צוליב דעם וואָס די אַלטע מיליץ איז איבערגעגאַנגען צו די „פּראַקעס“ האָט פ.פ.ס. געשאַפען אַן אַנדער מיליץ, וועלכע איז בעשטאַנען פון פינף הונדערט מענשען, ס'איז געווען אַ מיליץ „א“, און אַ מיליץ „בע“, „א“ איז געווען גערופען צו ווען ס'זענען פאָרגעקומען גרויסע מאַניפעסטאַציעס, ווען די נאָרמאַלע אָרדנונגס מיליץ איז געווען צו קליין.

נאָכ'ן יאָהר 1928 בין איך געווען קאָמענדאַנט פון דער מיליץ, דזשענגעלעווסקי און כאַדינסקי זענען געווען מיינע געהילפען און איך בין פאַר אַלעם פעראַנטוואָרטליך געווען.

דער עדות רעדט דערנאָך וועגען געוועהר, פון טונקעלע קוועלען האָט מען פּראָפּאָגירט דער פּאַרטיי רעוואָלווערען צו פינף זלאָטעס פאַר אַ שטיק, דער עדות האָט נישט געהייסען קויפען, ס'איז אמת, אַז אַ געוויסע צאָהל מיליציאַנטען האָבען געהאַט געוועהר, אָבער מיט ערלויבעניש'ען, דער עדות זאָגט, אַז ער געדענקט זעהר גוט די ביידער־קאַמפּען אין יאָהר 1906 און דעריבער האָט ער געטון אַלץ וואָס ער האָט געקענט אַז די מיליץ זאָל נישט האָבען קיין געוועהר, אַז זיי זאָלען קענען בעקעמפען זייערע געגנער נאָר מיט דער צאָהל, דאַן האָט אָנגעהויבען צו אַרבייטען די „באָיובקא“ פון די „פּראַקעס“. ס'זענען געגעבען געוואָרען אָנקלאַגעס צום וואָיעוואָדע יאַראָשעוויטש, אין וועלכע ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז אין העלען טאָג איז מען בעפאַלען אויף אַרבייטער ביי דער גלייכגילטיגקייט פון דער פּאָליציי, דעמאָלט האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַרבייטער־זעלבסטשוץ.

דער טאָג פון 14. סעפּטעמבער

זאָגט דער עדות, איז געווען אַן איבערבראָך ... און דער אָרגאַניזאַציע אין וואַרשאַ און איין ... די, וועלכע האָבען אונז אַטאַקירט אין פערלויף פון עטליכע יאָהר. די רעגירונג איז אַליין געווען איבעראַשט ס'איז בעשלאָסען געוואָרען פונאַנדערצולאָזען די „באָיובקעס“.

אַדוו. בענקעל פרעגט וועגען דער אָרגאַניזאַציע און פערלויף פון קראָקאָווער קאָנגרעס.

אַרצישעווסקי ערקלערט, אַז ער איז אין פ.פ.ס. געווען דער איניציאַטאָר פון צוזאַמענפאָהר, ער האָט אָבער פאָרגעלעגט אַז דער קאָנגרעס זאָל פאָרקומען אין וואַרשאַ. דעמאָלט איז גאָרנישט געווען, די דעפּוטאַטען זענען געווען ן „שובראַווצעס“, דער סיים אַ חזיר־טאָל“, מיר האָבען לאַנג געטראַכט און אָפּגעשטעלט זיך דערויף, ווי אַזוי צו פערטיידיגען די מלוכה, די פּוילישע מלוכה איז נישט קיין סטאַן־מלוכה און אין איהם דאַרף זיך געפינען נישט קיין אידיאָט, נאָר אַ בירגער, וועלכער האָט זיין עהרע און איז בעוואוסטזיניג, מ'האָט דעריבער געדאַרפט אָנהויבען אַן אַקציע. פון סיים איז געמאַכט געוואָרען אַ לעכערליכע אינסטיטוציע, דער סיים האָט פערלוירען די בעדייטונג, די בעפעלקערונג האָט פון דער זיים גאָרנישט געהאַט צו האָפען.

דער עדות דערצעהלט ווייטער, אַז אין פ.פ.ס. איז געקומען אַ בעאַמטער פון אינערן־מיניסטעריום סאַלטאַן, וועלכער האָט ערקלערט אַז ער איז געווען אַמאָל זיכערהייטס־שעף אויף די קרעסען, איצט קוקט מען אויף איהם קרום אין די רעגירונגס־קרייזען דעריבער וויל ער אַריין אין פ.פ.ס. און געבען ידיעות, ער האָט זיך אַרומגעשלעפּט מיט עטליכע פ.פ.ס.'אָווצעס, און זיי אינספּירירט צו פערשידענע זאַכען, ערשט דעמאָלט ווען ער האָט פאָרגעלעגט נאָכצומאַכען שלעסלעך צו די געהיימע מלוכהשע פּאָסט־קעסטלעך, האָט מען איהם פערטריבען, סאַלטאַן האָט אויך געמאַכט, ווי דער עדות זאָגט, אַ פאָרשלאַג וועגען אַטענטאַט אויפ'ן מאַרשאַל פּילסודסקי, ער איז געשטאַנען אין בעציהונגען מיט פּודשיצקין און ער האָט דאָס געזאָגט וואָס וואָרט, אויף וועלכען מ'האָט זיך שפּעטער אַזוי שטאַרק פערופען, „אַז ווען מאַרשאַל פּילסודסקי וועט פאָהרען אין אַן אויטאָ, וועט זיין לייכט צו מאַכען אויף איהם ביי אַנ'עק פון אַ גאַס אַנ'אַטענטאַט“. די דאָזיגע ווערטער האָט מען שפּעטער צוגעוואָרפען יאַגאָדזשינסקין,

רעדענדיג וועגען די געשעהענישען דעם 14 סעפּטעמבער ווייזט דער עדות אָן, אַז פ.פ.ס. האָבען די געשעהענישען נישט אַרויסגערופען, וואָר ס'האָט געשאָסען בלייבט אַ סוד.

ער זאָגט, אַז מ'האָט געראָפּט יעדען אייבציגען פון פ.פ.ס. וואָר ס'האָט געהאַט געוועהר, מ'האָט נאָר ערלויבט צו האַלטען געוועהר ביים פערטיידיגען דעם „ראָבאָטניק“.

פּראָקוראָר: ווי איהר האָט געהאַט אַזעלכע וויכטיגע ידיעות וועגען אַטענטאַט אויפ'ן מאַרשאַל פּילסודסקי, פאַרוואָס האָט איהר וועגען דעם נישט מיטגעטיילט דער מאַכט?

עדות: איך האָב געוואָלט וועגען דעם געהען צו פּולק. סלאַוועק.

פּראָקוראָר: איהר האָט געוואָלט משתדל זיין זיך פאַר אייערע חברים.

עדות: ניין, נישט וועגען דעם, מ'האָט געמאַכט וועגען דעם ענין אַ גרויס געוואַלד, כדי אונז צו קענען מאָרדען.

פון די אָנגעקלאָגטע־בענק הערט מען שרייען: יאָ, דאָס איז אמת, אַזוי איז עס.

דער פאָרזיצער רופט די אָנגעקלאָגטע צו אָרדנונג.

אַרצישעווסקי: נאָכ'ן אַרעסט פון די בריסקער איז ענטשטאַנען צווישען אונז און דעם רעגירונגס־לאַגער אַזאַ תהום, אַז איך האָב בעשלאָסען נישט מעהר צו געהן צו סלאַוועק'ן, איך האָב נאָר געפּרובט טעלעפאָניש צו רעדען מיט וואַצלאַוו שטשעשעווסקי'ן, אָבער ער האָט זיך ווענינג געמאַכט דערויס, איך האָב אָבער דעם איינדרוק, אַז נאָך מיין געשפּרעך מיט איהם, האָט ער מעהר נישט געוואָלט אַרויסטרעטען אויף דעם מיטינג, וואָס איז געווען געווידמעט דעם אַטענטאַט פון מאַרשאַל פּילסודסקי, אָדער ווי מ'האָט דאָס אָנגערופען

דער מאָרד אין האַרץ פון פּוילען

נאָך דעם מיטינג האָט דער המון געפּרובט צו דעמאָלירען דעם „ראָבאָטניק“.

נאָך דעפּ. אַרצישעווסקי ווערט אויסגעהערט אַלס עדות דעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי. ער זאָגט, קודם כל, אַז ער סאָלידאַריזירט זיך מיט די אָנגעקלאָגטע, ער דערצעהלט, אַז דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער העגדערסאָן האָט אין אַ געשפּרעך מיט'ן פּוילישן אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי ערקלערט אַז די מעשה בריסק און דאָס רודפן די ליבעראַלע פּאַרטייען בריינגט שאַדען פּוילען.

דער עדות דערצעהלט אויך וועגען זיין קאָנפערענץ וועלכע ער האָט געהאַט אויג אויף אויג מיט'ן מלוכה־פּרעזידענט וועגען וואַנדערוועלדס בראַשור, זאָגט דער עדות, אַז דאָס איז געווען אַ קאָפּיע פון דער פ.פ.ס.'ישער אינטערפּעלאַציע אין סיים וועגען בריסק.

ס'האָט נאָך געגעבען ערקלערונגען דער געוו. פאָרזיצער פון „וויזוואָלעניע“ סטאָלאַרסקי, וועלכער האָט קיין שום נייעס נישט געזאָגט. מיט דעם האָט זיך פערענדיגט דער היינטיגער טאָג אין פּראָצעס.

אַ רייזע אַרום דער וועלט

נעהמט אונטער דער דייטשער קרייצער „קאַרלסרוהע“

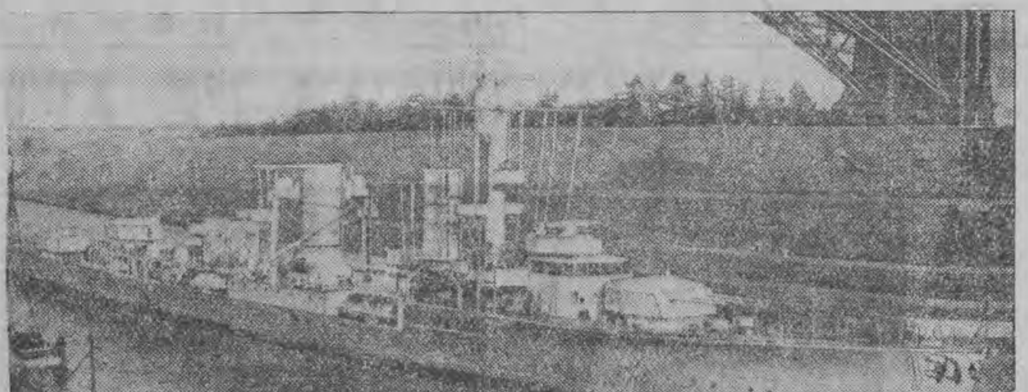

הייזער אין 4 טאָג

אין אַ פאָרשטאָט פון בערלין ווערען אויפגעשטעלט הייזער פאַר דירהלאָזע, וואָס דאָס אויפשטעלען זייערס דויערט 4 טאָג.

רעכט און לעבען

יורידישע בײלאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

דער סיסטעם פון פערמשפטע מיט א בעדינג

וויכטיגע אויפקלערונג, ווען דאס אויספיהרען א שטראף־אורטייל קען אפגעשטעלט ווערען

די הײנטיגע קרימינאליסטיק האלט, אז א פערברעכן איז א פועל־יוצא פון שלעכטע נאטור־אייגענשאפטען, קראנקהאפטע נייגונגען אדער פון בעשטימטע אביעקטיווע פאקטארען, וועלכע קאנען א מענש מיט שוואכע גייסטיגע האמולצעס, מיט א נישט גענוגענדע מאראלישע ווידערשטאנד־האפטיגקייט אראפפיהרען פון דרך הישר.

דארף דעריבער די שטראף־פאליטיק בפרט, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען לעצטען טיפ פערברעכער, געלענקט ווערען אין דער ריכטונג, אז אזא איינער זאל נישט באלד ווערען אריינגעווארפען אין תפיסה, וואו די סביבה קאן איהם שוין צום איבעריגען פערדארבען, נאר פערקעהרט: פון שטאנדפונקט פון דער געזעלשאפטליכער צוועקמעסיגקייט איז זיכער געווינשען, אז לגבי אזא פערברעכער זאל צום ערשטען מאל איבערהויפט נישט אנגעווענדעט ווערען קיין שום שטראף־רעפרעסיעס און אז ס'זאל איהם געגעבען ווערען די מעגליכקייט צוריקצוקעהרען אזוי ארום אויפ'ן גלייכען לעבענס־וועג.

אט אזא אויפגאבע איז טאקע אויסען צו ערפילען די מאדערנע קרימינעלע פאליטיק מיט דער אינסטיטוציע פון אזוי־גערופענע בעדינגונגס־מעסיגע שטראפליכקייט.

אויך אין אונזער שטראף־געזעץ־וועזען פיהרען אריין די ארטיקלען 19—22 פון די איבערגאנגס־פארשריפטען צום שטראף־קאדעקס דעם דערמאנטען סיסטעם, וועלכער איז קאנסטרואירט לויט'ן פראנצויזישען מוסטער מיט געוויסע אומבעדייטענדע מאדיפיקאציעס.

קודם כל מוז פעסטגעשטעלט ווערען, אז דאס אנווענדען דעם סיסטעם פון אפשטעלען דאס אויספיהרען שטראף־אורטיילען איז נישט קיין פליכט, נאר א רעכט פון געריכט. ממילא דארף דאס געריכט בעפאר ס'געהט ערטיילען די דערמאנטע הנחה גוט בעטראכטען, צי דער בעטרעפענדער פערמשפטער פערדינט אזא חסד און צי ס'זענען נאך פערהאן געוויסע האפענונגען, אז ר'וועט תשובה טון. אין דעם פאל מוז גענומען ווערען אין אכט די אינטעליגענץ פון פערמשפטען, זיין ביזהעריגע אויפפיהרונג, סאציאלע און מאטעריעלע לאגע, די סבות, וועלכע האבען איהם געטריבען צו בעגעהען דעם פערברעכען און אויך די אומשטענדען, ביי וועלכע דער פערברעכען איז בעגאנגען געווארען, א בערייטענדע השפעה אין דעם פרט האט אויך די האלטונג פון פערמשפטען נאכ'ן בעגעהען דעם אינקרימינירטען פערברעכען (חרטה פרוב צו פערגיטיגען דעם שאדען).

אייגענטליך איז די דערמאנטע הנחה בעשטימט פאר מינדעריעהריגע אבער אין בערעכטיגטע פאלען קאנען פון איהר געניסען אויך עלטערע פערמשפטע, אלענפאלס שפרייט זי נישט אויס איהר ווירקונג אויף פאלגענדע דריי קאטעגאריעס פערמשפטע. 1) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א געלד־שטראף, 2) וועגען א פרייהייטליכע שטראף לענגער. ווי 6 חדשים און 3) ווען דערזעלבער פערמשפטער איז שוין אמאל פעראורטיילט געווארען פאר אנ'אזוי־גערופענע זבראדניע (פערברעכענס, פאר וועלכע ס'דראהט טויט־שטראף אדער אייביגע תפיסה) אדער וויסטעמפעק (פערברעכענס, פאר וועלכע דאס געזעץ זעהט פאר תפיסה פון 1 ביז 6 יאהר) צו א פרייהייטליכע שטראף, אנ'אורטייל פאר א וויקראטשעניע (לייכטע איבערטרעטונגען, פאר וועלכע ס'קומט לויט'ן געזעץ ארעסט אדער א געלד־שטראף) (און א געלד־שטראף פאר א זבראדניע אדער וויסטעמפעק שטעלט דאגעגען נישט פאר קיין מניעה אפצושטעלען דאס אויספיהרען א שטראף־אורטייל.

אפשטעלען דאס אויספיהרען א שטראף, הייסט נישט דעם אורטייל אנולירען, נאר בלויז די שטראף שענקען און אויך נאר ביי געוויסע בעדינגונגען און בעמליך, ווען דער פערמשפטער וועט זיך אין בעשטימטען טערמין ארענטליך אויפפיהרען, נישט ארענטליך אויפפיהרען הייסט נישט נאר נאכאמאל בעגעהען דעמזעלבען פערברעכען, נאר בכלל פיהרען א פערברעכעריש לעבען און קודם כל פערמשפט ווערען פאר בעגעהען א זבראדניע אדער בייזוויליגען וויסטעמפעק.

צום שלוס מוז נאך בעמערקט ווערען, אז הגם דאס געריכט ערטיילט די הנחה פון אייגענער איניציאטיוו, דארף דאך די פעראינטערעסירטע אנגעקלאגטע געדענקען אין זייער „לעצטען ווארט" וועגען דעם בעזונדער דעם געריכט צו בעטען.

י. אינפעלד.

—:o:—

וויכטיגע אויפקלערונגען וועגען ליציטאציעס

א ליציטאציע קען פארקומען אין משך פון 7 טעג ביז 6 וואכען נאך דער זאיענטשע.

אויב ס'האנדעלט זיך וועגען לעבענס־מיטלען אדער אנדערע שנעל צושאנדען־ווערענדע אביעקטען מעג די ליציטאציע פארקומען אויך אין א קורצערען טערמין.

וועגען יעדער ליציטאציע מוז מינדעסטענס 7 טעג (און ווען ס'האנדעלט זיך וועגען שנעל פערדארבען־ווערענדע פראדוקטען, ווייניגסטענס 1 טאג פאר'ן בעשטימטען טערמין פון דער ליציטאציע ארויסגעהאנגען ווערען ענטשפרעכענדע בעקאנטמאכונגען קודם כל פאר'ן בנין, וואו די ליציטאציע דארף דורכגעפיהרט ווערען, אדער ווייניגסטענס מיטגעטיילט ווערען דעם בעטרעפענדען בעל־חוב.

אויב ס'געהט וועגען א חוב איבער 532 זל. דארף וועגען דער פארשטעהענדער ליציטאציע אויך פערעפענטליכט ווערען געהעריגע פובליקאציעס אין דער ארטיגער פרעסע.

דער קאמארניק האט נישט קיין רעכט פון אייגענער איניציאטיוו צו ענדערען דעם טערמין פון דער ליציטאציע, דאס קאן געשעהען אויסשליסליך לויט דער דעצייזיע פון געריכט אדער מיט דער הסכמה פון ביידע צדדים (מאהנער און בעל־חוב).

וואס שייך דער פארשטעהענדער ליציטאציע אין געענדערטען טערמין גילטען די זעלבע אויבען שוין דערמאהנטע כללים.

די אייגענטליכע ליציטאציע קאן דורכגעפיהרט ווערען נאר אין משך פון 10 פריה ביז 6 אווענד.

אין זעלבען טאג, ווען די ליציטאציע דארף פארקומען, האט יעדער דאס רעכט אריינצוקומען אין לאקאל וואו די סעקוועסטרירטע חפצים געפינען זיך און זיי צו בעטראכטען.

דער מאהנער האט דאס רעכט אין דער ליציטאציע זיך צו בעטייליגען, דער בעל־חוב דאגעגען טאר אין דער ליציטאציע קיין אנטייל נישט נעהמען, דער בעל־חוב האט דאס רעכט אנצעווייזען דעם קאמארניק, וועלכע זאכען זאלען פריהער ליציטירט ווערען און וועלכע שפעטער.

אויב ס'שטעלען זיך נאר ווייניגסטענס צוויי קויפער, מעג שוין די ליציטאציע פארקומען.

די זעלבע כללים גילטען אויך ביי א שטייער־עקזעקוציע.

-לד.

—:o:—

רעכטליכע קאנסעקווענצען פון תנאים

דער רוב פון אזוי גערופענע פאמיליע־סכסוכים ענטשטעהען אויפ'ן באדען פון תנאים.

געוועהנליך ווענדעט מען זיך מיט אזעלכע סכסוכים צו רבנים. נישט אלע וויסען אבער, אז אויך אויפ'ן געריכטליכען וועג קאנען די דערמאהנטע ענינים ערלעדיגט ווערען. די ארטיקלען 239־243 פון אוג. ע. התחייבות־רעכט רעגולירען טאקע די פערהעלטענישען אויפ'ן בערירטען געביט.

אין הסכם מיט די אנגעוויזענע בעשטימונגען ווערען תנאים בעטראכט פאר אנ'אפמאך, לויט וועלכען א מאנספערזאן און א פרויענצימער פערפליכטען זיך אין דער צוקונפט חתונה צו האבען.

וואס שייך דער פארם פון אזא אפמאך, אנערקענט דאס געזעץ פאר גילטיג נישט בלויז געשריבענע, נאר אויך אפילו מינדליכע תנאים (א ווארט), אויף וויפיל זיי זענען געשלאסען געווארען אין דער אנוועזענהייט פון עדות.

ווי ס'זאל נישט זיין, קאן אבער דער רעכטליכער כח פון תנאים נישט אזוי געהן ווייט, אז מ'זאל קענען צווינגען אויף זייער סמך עמיצען חתונה צו האבען.

העכסטענס איז דער צד, וועלכער דערהאלט נישט אהן בערעכטיגטע טעמים די געשלאסענע תנאים מחויב צו ערטיילען דעם אנדערען צד אנ'ענטשפרעכענדע ענטשעדיגונג פאר די געמאהנטע קאסטען און געליטענע שאדענס.

שווערע בעלײדיגונג, פערדארבענער, אדער פערברעכערישער ארט לעבען, אפנארען, גרינגשעצען די מחותנים — אט די אויסגערעכענטע אומשטענדען קאנען אנערקענט ווערען פאר גענוגענדע סיבות, וועלכע בערעכטיגען איבערצורייסען תנאים אהן יעדע ענטשעדיגונג. צום סוף איז נאך כדאי אנצעווייזען אויף דעם פרט, אז אויב א כלה איז שוואנגער געווארען פון חתן און ער וויל אפלאזען צוליב דעם שידוך, איז ער פערפליכטעט צו צאהלען פאר'ן קינד אלימענטען און אויך פאר דער מוטער, אויב זי האט נישט קיין גענוגענדע אייגענע מיטלען צו לעבען.

אינ—ד.

קופאָן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואך דעם 18-טען נאוועמבער

א בעקאנטער יוריסט

ערטיילט יורידישע עצות

פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאָן פון „נייעם פאלקסבלאט"

— פון דעם זעלבען טאג —

יורידישע עצות

א פרייבט פון „ג. פ.". איהר האט רעכט: ביי א זאבעספיטשעניע מארען נישט די סעקוועסטרירטע זאכען ארויסגענומען ווערען פון ארט.

א שטענדיגער לעזער פון פיעטריקאווער. דער אנגעגעבענער מאטיוו איז נישט קיין גענוגענדער. ביים פאטער וועט מען דאך די שטראף נישט אויפמאהנען. אויב ר'האט נישט צו בעצאהלען וועט מען אייך די געלד־שטראף איבערבייטען אויף ארעסט.

איבעשיץ. אנ'ארבייטס־אפמאך איז נאר אין דעם פאל גילטיג, ווען ער בעשטימט נישט פאר'ן ארבייטער אדער אנגעשטעלטען קיין ערגערע בעדינגונגען, ווי ס'זעהט פאר די פעראָרדנונג פון מלוכה־פרעזידענט וועגען אפמאכען מיט גייסטיגע אדער פיזישע ארבייטער.

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אינטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט'ן רעכטס־פובליציסט י. אינפעלד, לאדז, פיעטריקאווער 31.

אויפנאהמס־שעה'ן טעגליך פון 4—8 אוו.

שריפטליכע אנפראגען קאן מען אדרעסירען: לאדז, פאסט־קאסטען 362.

פארוואס פערלאנגט ישראל א גט פון זיין ווייב לאה?

שוידערליכע איבערלעבענישן פון א לאדזער יונגערמאן, זיין שוידערליכע פאמיליע־טראגעדיע — ווערט געשילדערט אין א דערלאנגטע בקשה צום לאדזער קרייז־געריכט וועגען א גט־פראצעס

אין דער ציוויל־אפטיילונג ביים היגען קרייז־געריכט איז די יטעג אריינגעפלאסען א גט־תביעה פון א געוויסען ישראל ז. געגען זיין ווייב לאה.

אין דער דערמאהנטער בקשה שילדערט דער פעטענט זיין רייכע, פערשידענארטיגע פערגאנגענהייט; דערציילט שפאנענדע, ממש אומגלויבליכע געשעהענישען פון זיין אומגליקליך פאמיליע־לעבען. און אט אויף די דאזיגע פאקטען פערופט ער זיך, ווי אויף מאטיוון, וועלכע בערעכטיגען איהם צו פאדערן א גט.

מיר וועלען די געשיכטע איבערגעבען אין דער פארם, ווי זי איז סטיליזירט אין דער דערמאהנטער בקשה:

„איך בין א לאדזער, אייגענטליך א בושעוושינער, ווייל דארט בין איך געבוירען געווארען און דארט האב איך אויך פערברענגט די ערשטע צוויי צעהנדליגע יאהרען.

בעשעפטיגט האב איך זיך, פונקט ווי אלע אנדערע יונגעלייט פון מיין ארימע סביבה. מיט טאנדייטעריי און איך וואלט זיכער אויך אזוי ווי די אפגעהויקערט ביי דער נאדעל מיין גאנץ לעבען, ווען מיט א 12 יאהר צוריק רוקט זיך מיר נישט אונטער א גינסטיגע געלעגענהייט אוועקצופאהרען קיין אנטווערפען.

עפעס א ווייטער קרוב האט מיך אריינגעפיהרט אין בריליאנטען־בירזשע. איך האב זיך ארום דעם עסק געדרעהט אנ'ערך 2 יאהר און ס'איז מיר געלונגען צו פעראיבריגען א שפאר ביסעל געלד.

א גוטער בעקאנטער האט מיך דאן אנגערעדט, אז איך זאל מיט איהם אוועקפאהרען קיין קאליפארניע וואו איך וועל זיך מיט מיין קאפיטאל קענען נישט קשה'דיג איינארדענען. איך האב איהם געפאלגט און ווי איך האב, דאכט זיך, טאקע נישט געהאט, וואס צו בעדויערען.

איך האב זיך געווארפען אין גאלד־מסחר און געהאט דעריבער אזא ערפאלג, אז אין משך פון א גאר קורצע צייט האב איך שוין פערמאגט אנ'אייגענע מינע, א גרויס וואוין־הויז, א הערליכע ווילע, א לוקסוס־אויטא מיט אלע איבעריגע נגידישע איינריכטונגען.

עס האט מיר גאר נישט מעהר געפעהלט, ווי נאר אנ'איבערגעגעבענע לעבענס־בעגלייטערין. איך האב אויפ'ן ארט בעשלאסען אויסנוצען דעם רייכסטען פארנעהמסטען שידוך. איך האב אבער געזוכט א בעשיידען, היימיש מיידעל.

איך האב זיך דערמאהנט אן דער טאכטער פון מיין געוועזענעם מייסטער, דעם לאדזער שניידער ג. ל. איך האב גערעכענט, אז אזוי ווי זי איז א זעהר ארימע, שוין גאר נישט קיין יונגע און אויך נישט קיין בעזונדער שיינע, וועט זי זיך מיט מיר פיהלען ממש איבערגליקליך און וועט מיך פשוט פערגעטערען. איך האב איהר וועגען מיין בעגעהר געשריבען, ארויסגעשיקט איהר גענוג געלד אויף א גביר'ישע אויסשטאטונג, רייזע־הוצאות און אפילו איך האב זיך בעזארגט מיט א בכבוד'יגען לעבענס־געלד פאר איהרע ארימע עלטערען.

זי איז אראפגעקומען צו מיר קיין קאליפארניע איך האב שוין פאר איהר געהאט צוגעגרייט א רייכע איינגעארדענטע היים און באלד מיט איהר חתונה געהאט. איך האב זיך בעמיהט איהר צו פערשאפען כל־ערליי פערגעניגען און בעקוועמליכקייטען. איך בין געוועזען זיכער, אז זי וועט זיך אויף דעם אלעם גוט קענען. איך האב אבער לייבער געהאט א טעות.

ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז די זעלבע, וועלכע האט אינדערהיים ביי איהרע עלטערען נישט געוואוסט אפילו קיין 2 איבערצוציילען, געליטען דחקות און נויט, האט זיך באלד דערפיהלט אין די פעדערען. האט אנגעהויבען פערנאכלעסיגען די בעל־הבתישקייט, געלאפען אויף דאנסינגס און מאסקאראדען, איינגעארדענט זיך הולאנקעס, ארומגעריינגעלט זיך מיט מחנות פערדעכטיגע לעבע־דאמען און לעבע־יונגען און געווארפען געלד אויף רעכטס און לינקס.

אלע מיינע פרובען אפצוהאלטען זי פון אזא לייכט ארט לעבען האבען קיין ווירקונג נישט געהאט. צו קיין עפענטליכע סקאנדאלען האב איך אבער נישט געוואלט דערלאזען. האב איך אלץ פערשוויגען און געדריקט אין מיר, בפרט, אז איך האב שוין געהאט פון איהר 2 קינדערלעך. אויך די מוטער־פליכט האט אפילו אויף א האר נישט אפגעהאלטען איהר ברויזענדען טעמפעראמענט. דאגעגען פאר מיר זענען די קינדער געווען די איינציגע טרייסט אין מיין אומגליקליך פאמיליע־לעבען. דעריבער טאקע האב איך שוין בישלעכווייז שלום געמאכט מיט מיין טרויעריגע לאגע.

מיט א יאהר צוריק האט זיך מיין ווייב פלוצלונג פערגליסט צו מאכען א לוסט־רייזע קיין פוילען. איך האב געפרובט זי דערפון אפצוהאלטען, כ'האב אבער דאס זעלבע געפועל'ט, וואס אלע מאל. כ'האב געהייסען פערפאקען די טשעמאדאנען, גענומען די קינדער און צוזאמען מיט מיין ווייב זיך געלאזט אין וועג אריין.

אויפ'ן וועג האט זי געפראוועט די לעבעדיגסטע, אפילו אויף א מינוט האט זי נישט געוואלט פערלאזען דעם שיף־דאנסינג. צוליב מאנגעל אין אויפזיכט, האט זיך מיר דאס יונגסטע קינד, א מיידעלע פון 2 יאהר, פערקיהלט און אין גיכען געשטארבען. מ'האט באלד דאס טויטע קערפערל אריינגעווארפען אין ים. איך, אלע פאסאזשירען און אפילו די מאנשאפט זענען שיער נישט משוגע געווארען פון עגמת נפש. מיין ווייבעל האט זיך מיטן אומגליק קנאפ וואס איבערגענומען.

מיר זענען ענדליך אנגעקומען קיין בערלין, מיין ווייב האט זיך געלאזט איבער די ווארן־הייזער און אנגעקויפט גאנצע פעק פערשידענע קאסטבארע שמאכטעס.

מיין בחור'ל א יונגעלע פון 8 יאהר, האט זי אפילו מיטגענומען, אבער זי האט זיך מיט איהם אזוי פיל פעראינטערעסירט, אז זי האט גאר נישט בעמערקט, ווי ער האט זיך ביים אריבערגאנג איינער א רוישיגע גאס א רגע פערגאפ'ט און א פליהענדער סאמאכאד האט איהם צופערטעלט.

אויף דאס צווייטע אומגליק האט זי נישט איבערראנדערשט. איך בין שוין באלד 8 חדשים אין לאדז. אויך דא פערברענגט זי גאנצע טעג און נעכט מיט קאקעטעס און הולטאיעס. צו מיר קומט זי דעמאלט, ווען זי נויטיגט זיך אין געלד. קוים גיב איהר נישט באלד קיין געלד אדער כ'הויב איהר צו מאכען פארווארפען, שפילט זי מיר אפ אזעלכע ווילדע סצענעס, אז איך בעגראב זיך פאר חרפה.

לענגער לעבען מיט אזא צולאזענע און הארצלאזע פרוי קאן איך נישט, איך בין גרייט איהר צו בעצאהלען וויפיל זי פערלאנגט נאר אליין, אבי איך זאל בעקומען א גט.

דער טערמין פון דאזיגען אינטערעסאנטען פראצעס וועט אין קורצען בעשטימט ווערען.

ארנום.

—:[o]:—

לאדז
18 נאוועמבער 1931

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז
18 נאוועמבער 1931

מ'טאר מעהר נישט שווייגען

אנ'אויפריכטיג ווארט פון א פוילישער שריפטשטעלערין וועגען די סטודענטישע עקסצעסען

די בעקאנטע פוילישע שריפטשטעלערין העלענא ראמער האט אין לעצטען נומער פון „קור. וויל.“ אפגעדרוקט אנ'ארטיקעל, וועגען די סטודענטישע עקסצעסען.

דער ארטיקעל הייבט זיך אן אזוי:

„אין משך פון לאנגע יאהר הונדערטער האט ווילנע, וואס האט שטענדיג געהאט א געמישטע בעפעלקערונג, זיך אויסגעצייכענט מיט א רוהיגען צוזאמענלעבען פון די איינוואוינער. די סטודענטישע אומרוהען אין 17־טען און 18־טען יאהרהונדערט וואס זענען געווענדעט געגען די אנדערש גלויביגע (קאלוויניער), האבען קורץ געדויערט. בעת דער יאפאניש־רוסישער מלחמה אין יאהר 1905, האבען די רוסען געפרובט ארויסרופען אנטי־יודישע אומרוהען, אבער די נאציאנאליטעטען, וואס האבען צוזאמען געלעבט זינט דער גרינדונג פון דער שטאט, האבען זיך נישט געלאזט פראוואצירען און פערבליבען רוהיג, נאר די פרעמדע כוליגאנעריע האט אויף איהר אופן געהוליעט. פאגראמען אויף יודען זענען אין רוסלאנד געווען „אין דער מאדע“, אבער אין דער פסיכיק פון אונזער בעפעלקערונג איז די דאזיגע אייגענשאפט נישט אריינגעדרונגען.

די רוהיגקייט און געוויסע איינגעבארענע גלייכגעוויכט, הומאניטעט, מיט וועלכער אונזער בעפעלקערונג האט זיך שטענדיג אויסגעצייכענט, האט אויך נישט דערלאזען דערצו, אז די פרובען, וואס זענען אין משך פון לעצטען צעהנדליג יאהר עטליכע מאל געמאכט געווארען ארויסצורופען גאסען־געשלעגען, זאלען געקרוינט ווערען מיט ערפאלג“.

(די לעצטע בעהויפטונג איז נישט אינגאנצען ריכטיג, דערהויפט גלויב מיר וועלען בעמען נישט א צעהנדליג יאהר, נאר עטוואס א גרעסער'ן פעריאד, נאר לאמיר געהען ווייטער).

„און אט אונטער'ן איינפלוס פון פערברעכערישער און אומזיניגער נאציאנאליסטישער אגיטאציע פון ווארשא, האט פון פערגאנגענעם זונטאג אן די יוגענט פון סט. באטאר־אוניווערזיטעט, פערגעסענדיג אן די לאזונגען פון די פילארעטען, וואס א שאג אלץ מעהר אויפגעהעצט, אנגעהויבען א מלחמה מיט די יודען, איבערטראגענדיג זי. א דאנק דער מאדנער אומבעהאלפענקייט פון דער אוניווערזיטעט־מאכט, אויפ'ן גאס טראץ דעם ווידערשטאנד און אויף פאדערונגען פון די מיושבדיגע קאלעגען.

מיר האבען געזעהען, אז די ערשטע צוויי טעג האט מען כמעט נישט געמאכט קיין שום שטערונגען דער ענדעקישער יוגענט, וואס האט געהוליעט איבער די גאסען... א שרעק כאפט אן, ווען מ'גיט א טראכט, אז אין אזא ווילדען נאציאנאליזם, אין אזא ווילדען בארבאריזם וואקסען אויס אונזערע קומענדיגע אדוואקאטען, דאקטוירים, פראפעסארען; אז די דאזיגע יוגענט, וואס גיט דעם מאסען־המון א ביישפיל און דירעקטיוען, ווי אזוי הרוב צו מאכען קראמען, שלאגען רוהיגע מענשען: אז די יוגענט, וואס דעמאראליזירט דורך אגיטאציע די קינדער פון די מיטעל־שולען און פון די פאלקס־שולען, דאס זענען די יונגערע ברידער פון די יעניגע, וואס האבען אין גאנץ אנדער'ע קאמפען אויסגעקעמפט פאר די קומענדיגע דורות פרייהייט, פון וועלכער אט וואס מ'האט געמאכט...

ניין, מ'טאר מעהר נישט שווייגען, ווארום דא האנדעלט זיך וועגען דער רוה פון אונזער שטאט, וועגען גוטע נאמען פון אונזערע שולען, וועגען דער עקזיסטענץ־מעגליכקייט פאר איהר איינוואוינער. דא האנדעלט זיך וועגען שיצען אונזער יוגענט פון דעם סם, וואס מ'גיסט אין איהר אריין, פון וועלכער פונקט ווי פון א פעסט, עס פערמענטירט די גאנצע שטאט מיט האס, מיט נקמה... אויף אייך אבויעפאליאקען (ענדעקעס) פאלט דער טויט פון אייער קאלעגע, פונקט אזוי, ווי אויף די פראוואצירטע יודען, זיי האבען געשלאגען, אזוי איז עס טאקע, אבער נישט זיי האבען אנגעהויבען. בערעכענט אבער, ביי וועמען האט מען אויסגעהאקט די שויבען? וועמעס קראמען האט מען צורויבט? וויפיל מענשען האט מען צושלאגען! פארוואס האט די אוניווערזיטעט־מאכט איהר גאנצע אקציע בנוגע די עקסצעסען רעדוצירט צו אינטערווענירען ביים וואיעוואדע, אז מ'זאל ארויס לאזען די אוואנטוריסטען, וואס מ'האט געכאפט אויפן ארט פון פערברעכען? פארוואס זאלען די פראפעסארען, וואס זענען בעוואוסט פון פייערדיגע רעדעס (ווען עס האנדעלט זיך וועגען די רעליקוויעס פון 500 יאהר צוריק), נישט אנווענדען זייער רעדנער־קראפט היינט, ווען עס גיסט זיך בלוט און די יוגענט ווילדעוועט? פארוואס שווייגען די גייסטליכע פון ביידע רעליגיעס, וואס זענען בערופען צו בערוהיגען די יוגענט?

העלענא ראמער אפעלירט דאן צו אלע ווילנער איינוואוינער, אז זיי זאלען זיך נישט לאזען אריינציהען אין דער העצע, בעהויפטענדיג, אז זיי „טוען אנ'ארבייט לטובת די סאוויעטען“, אז זיי „פערשטארקען די באלשעוויסטישע שטימונגען און שטרעמונגען אין דער געזעלשאפט“.

—=):O:(=—

פראטעסט=רוף פון א קריסט צו קריסטען

דער בעריהמטער שוישפילער און אינטערגאצי־יאנאלער קינסטלער אלעקסאנדער מאיסי, וועלכער איז פלוצים געווארען דורך זיין באפאלעאן־פיעסע אויך א גרויסער דראמאטיקער, האט די טעג זיך אפגערעכענט מיט'ן אנטיסעמיטיזם אויפ'ן שארפסטען און מאראליש שעהנסטען אופן. די אנטיסעמיטישע פארטייען און זייער פרעסע אין די דייטשע לענדער האבען געהאלטען מאיסי פאר א יוד און געפיהרט געגען איהם אין די לעצטע יאהרען א מיאוס'ע קאמפאניע, ווייל ער האט ביי פערשידענע געלעגענהייטען זיך פארגעשטעלט אלס גערעכטער מענש אויך לגבי יודען. מאיסי האט אלע יאהרען געשוויגען און נישט געענטפער'ט אויף די אנטיסעמיטישע אנפאלען. אין די לעצטע טעג האט דעם גרויסען קינסטלער געפלאצט די געדולד און ער איז ארויס מיט א ארטיקעל אין עטליכע פראמינענטע דייטשע בלעטער, וואו ער זאגט די קריסטליכע פעלקער אזעלכע ביטערע אמת'ן, ווי מ'האט עס ביז היינט גאר זעלטען געהערט פון א קריסטליכען אינטעלעקטועלען.

כדי צו פערשטארקען דעם איינדרוק פון זיין זעהר שארפען מוסר אויפ'ן אדרעס פון יענע קריסטליכע פעלקער, וועלכע לאזען זיך אזוי לייכט אנשטעקען פון דער געפעהרליכער אנטיסעמיטישער קראנקהייט, דערצעהלט זיי מאיסי קודם כל, אז אין זיין אייגענעם בלוט און אין בלוט פון זיין זעהר אלטען שטאם־בוים רינט נישט אפילו קיין איין טראפען יודיש בלוט. ער שטאמט פון דור־דורות פון א ריין קריסטליך־ארישער פאמיליע (איטאליענער און דייטשען) און דיקא דעריבער פערשטעהט ער נישט, ווי אזוי קריסטליכע מענשען און ציוויליזירטע קריסטליכע פעלקער קענען אראפפאלען מאראליש אזוי טיף, איינשפאנען זיך אין רייטוואגען פון אנטיסעמיטיזם און פערלירען יעדעס מענשליכע געפיהל און יעדע קריסטליכע מאראל, ווען עס האנדעלט זיך וועגען יודען. נישט בלויז, וואס ער, דער קריסטליך ריינער ארישער מאיסי, פערשטעהט עס נישט, נאר ער וויל דאס אבסאלוט נישט מיטמאכען און ער קען דיקא אלס קריסט נישט צוקוקען זיך רוהיג, ווי דער אנטיסעמיטיזם פערווילדעוועט קריסטליכע מענשען, פעלקער און שטאטען, ארויס־רייסענדיג פון זייערע הערצער די מענשליכע געפיהלען פאר יושר און גערעכטיגקייט.

דער קריסטליך־ארישער דיכטער און קינסטלער מאיסי צעהלט אויף אין זיין גרויסער אנקלאגע געגען דעם אנטיסעמיטיזם בעקאנטע גרויזאמע אנטיסעמיטישע פאסירונגען, דערונטער אויך דעם פאל אין דער טשעכאסלאוואקיי, וואו א קריסטליכער אונטער־אפיציר הארא ק האט קאלטבלוטיג אויסגע־רויבט און אויסגעמארדעט זיבען מענשען, יונגע אינטעליגענטע און אומשולדיגע נאר דערפאר, ווייל די זענען געווען יודען. און די גאנצע טשעכאסלא־וואקישע יוסטיץ, די גאנצע טשעכאסלאוואקישע מלוכה־מאכט און דער רוב פון גאנצען פאלק האלטען דעם מערדער פאר א העלדישען לעגיאנער און ס'קען איהם נישט דערגרייכען די קלענסטע שטראף. ווי נאר עס געהט וועגען יודען, ווערט קריסטליכע מאראל, מענשליכקייט און גערעכטיגקייט געטרא־טען מיט די פיס. דאס איז דער פועל־יוצא פון אנטי־סעמיטיזם, וועלכער מאכט רויה און ווילד די מענש־ליכע נשמה און צושטערט אלע פונדאמענטען פון קריסטענטום און הומאניטעט.

דער ארטיקעל מאיסי'ס איז א געוואלדיגער מאראלישער אויפשריי צום מענשליכען און קריסט־ליכען געוויסען. עס איז א פראטעסט פון א קריסט צו קריסטען און א היילינער מאהן־און וועקער־רוף פון א ריינעם גוי צו אלע אנדערע ריינע גויים, די זאלען זיך אומקוקען, וואו זיי שטעהען און וואוהין דער אנטיסעמיטיזם פערפיהרט זיי. „דער וועג פון אנטיסעמיטיזם פיהרט צוריק אין פינסטערען מיטעל־אלטער“ — רופט מאיסי — און נישט ער, נישט פיל אנדערע ריינע קריסטליכע מענשען ווילען און קענען צוריקגעהען אזא וועג און פאר אזא ציל. עס איז דער טיפסטער אויפשריי פון א קריסטליכען אינטעלעקטועלען, וועלכער פיהלט שוין עטליכע יאהר אויפ'ן אייגענעם לייב און אויף דער אייגענער נשמה די פלעשער גיפט. וואס דער אנטיסעמיטיזם שפריצט אויס אויף איהם, נאר ווייל מען איז איהם חושד אין א פאר טראפען יודיש בלוט אין זיינע, אדער זיינע עלטערנס אדערן. דער גרויסער קריסט־ליכער קינסטלער דרינגט דערפון מיט רעכט, וואס פאר א פגעים רעים עס שטעהען זיך (אויס טאקע יודען אלס יודען און ער ווארענט די גאנצע קריסט־ליכע וועלט פאר'ן דראהענדיגען צוריקפאל אין באר־באר'ישען מיטעל־אלטער. אפשר האט איהם אויך זיין שטודיום אין משך פון עטליכע יאהר אין דער נאפאלעאנישער ליטעראטור אין צוזאמענהאנג מיט זיין נאפאלעאן־דראמע אריינגעפיהרט טיפער אין די אונמענשליכע ליידען פון יודישען פאלק פאר דער יודישער עמאנציפאציע און אויך דער פאקט האט איהם בעוואויגען צו דעם איצטיגען הייסען מענשליכען אויפשריי געגען אנטיסעמיטיזם.

מ. א. טענענבלאט.

—=):O:(=—

יודען-פראגע אין רוסלאנד ווערט געלעזט

רעפעראט פון יעקב לעשטשינסקי אין בערלין

אויף א זיצונג פון דער בערלינער סאציאל־עקאנאמישער סעקציע פון יודישען וויסענשאפט־ליכען אינסטיטוט האט דער בעקאנטער עקאנאמיסט יעקב לעשטשינסקי געהאלטען א רעפעראט וועגען דער לאגע פון יודענטום אין רוסלאנד.

אין רוסלאנד וואוינען סך הכל 2,800,000 יודען, פון זיי זענען עקאנאמיש זעלבסט־טעטיג 1 מיליאן 200,000 דערונטער אנגעשטעלטע 360000 האנדווערקער 320 טויזענט ארבייטער 240 טויז., ערד־ארבייטער 100 טויז. די איבעריגע זענען זקנים, קינדער און דעקלאסירטע עלעמענטען.

וואס אנבעלאנגט דער קאלאניזאציע איז פאר דער צייט פון די באלשעוויקעס די צאהל קאלאניס־טען פערגרעסערט געווארען אויף 150 טויז., פאר דער לעצטער צייט אבער אין צוזאמענהאנג מיט'ן וואוקס פון די קאלכאזען בעמערקט זיך א פאלען פון דער צאהל קאלאניסטען.

וואס אנבעלאנגט דער אינדוסטריאליזאציע, זאגט לעשטשינסקי, איז די באלשעוויקעס געלונגען צו שאפען אין כארקאוו, יעקאטערינאסלאוו, אדעס און אין אנדערע ערטער, אויך אין ווייסרוסלאנד א רייע זאוואדען און פאבריקען, אין וועלכע עס אר־בייטען הונדערטער און טויזענדער יודישע ארבייטער.

דער רעפערענט האט ווייטער אנגעוויזען, אז אין אלע לענדער האבען די יודען געוועהנליך גע־לעבט קאנצענטרירט אין קאמפאקטע מאסען, אלס ביישפיל קאנען דינען די יודישע קווארטאלען אין ווארשא אין לאנדאן, אין ניו־יארק. די אידעע פון נאציאנאלער איזאלאציע האט זיך ארויסגעוויזען אויך אין דעם, וואס סאציאל האבען זיך די יודען קאנצענטרירט אויף געוויסע געביטען: אין האנדעל האנדווערק און אפילו אין אייניגע פראפעסיעס, ווי שיסטער און שניידער, די דאזיגע סכעמע פון געאגראפישער און סאציאלער איזאלאציע זעהט לעשטשינסקי אויך ביים יודענטום אין סאוויעט־רוסלאנד, נישט קוקענדיג אויף די גרויסע איבער־טרייסלונגען, וועלכע עס האט געבראכט מיט זיך די רעוואלוציע. אזוי האט דער רעפערענט קאנסטאטירט, אז גרויסע מאסען רוסישע יודען וואוינען ווייטער אין שטעט פון געוועזענעם תחום המושב. און די, 2800 טויזענד יודען וואוינען בלויז 700 טויזענד אין די צענטראל־גובערניעס און אין סיביר. דערביי איז כאראקטעריסטיש, אז אויך דא בעמיהען זיך די יודען זיך צו בזעצען אין קאמפאקטע מאסען און שאפען גרויסע יודישע קהלות, פון די דאזיגע 700 טויז. פאלען אויס 300 טויזענד אויף מאסקווע. און פעטערבורג. אבער אויך אין סאציאלער הינזיכט שטעלט פאר מיט זיך דאס רוסישע יודענטום אנ־איינהייטליכע גרופע.

צום סוף האט לעשטשינסקי ערקלערט, אז די פאליטיק פון די יודישע קאמוניסטען ברענגט אין אלגעמיין פאזיטיווע רעזולטאטען אין זין פון לעזען אפילו די יודישע נאציאנאלע פראגע, בעציהענדיג זיך נעגאטיוו צו דער דיקטאטור און צום קאמוניזם אין פרינציפ, איז אבער לעשטשינסקי מסכים מיט דער פראקטיק פון די סאוויעטען אין דער בעהאנד־לונג פון יודען פראבלעם און ער בעציהט זיך מיט סימפאטיע צום פראיעקט פון די סאוויעטען מכוח שאפען אין ביר־בידזשאן אנ'אויטאנאמע יודישע רעפובליק.

קאמף געגען באנדיטען און... פאשיסטען

די פראנצויזישע עקספעדיציע אויפ'ן אינזעל קארסיקע

כדי אויסצוראטען די באנדיטען אויפ'ן אינזעל קארסיקע האט די פראנצויזישע רעגירונג אוועקגע־שיקט אהין א גרויסע עקספעדיציע מיט טאנקען, הארמאטען און עראפלאנען.

די דאזיגע קאמפאניע האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס נישט נאר אין פראנקרייך, נאר אויך אין אלע אנדערע לענדער. וועגען דעם קריג מיט די באנדיטען זענען פערשפרייט די סאמע פאנ־טאסטישע קלאנגען.

זעהר אינטערעסאנטע ידיעות גיט איבער וועגען דער קאמפאניע דער ארגאן פון דער לייבאר־פארטיי אין ענגלאנד, „דיילי העראלד“. לויט דער דאזיגער צייטונג זענען די אמתע צילען פון דער קאמפאניע נישט נאר דער קאמף געגען די באנדיטען, נאר גע־גען די איטאליענישע פאשיסטען, וועלכע זענען אהין אריינגעדרונגען אין דער צאהל פון עטליכע הונדערט מאן און פיהרען אויפ'ן אינזעל אנ'אגי־טאציע געגען פראנקרייך.

דער קארעספאנדענט פון „דיילי העראלד“ גיט צו, אז קיין קארסיקע זענען געשיקט געווארען נישט ווייניגער פאר 1500 זשאנדארען און עס איז געגע־בען געווארען א בעפעהל וועגען ארעסט פון נישט ווייניגער פאר 500 מאן. די ברעגעס פון קארסיקע ווערען אפגעהיט פון עראפלאנען און מינענווארפער־כדי קיינער זאל זיך פון אינזעל נישט קאנען בע־האלטען.

לויט „דיילי העראלד“ דארף די עקספעדיציע אויך אויפקלערען די געהיימניש מיט דעם יונגען דיכטער און אוויאטאר לאורא דעבאזיז. דער לעצטער איז אין סעפטעמבער געפלויגען איבער רוים און האט דארט אראפגעווארפען אנטי־פאשיסטישע פראק־לאמאציעס, דאן איז ער פערשוואונדען געווארען. ער איז פערפאלגט געווארען דורך די פאשיסטען אויפ'ן ים, די איטאליענישע עראפלאנען האבען איהם שוין געהאט דעריאגט, דאן איז ער געפלויגען אין דער ריכטונג פון קארסיקע, וואו זיין מאשין האט זיך אנגעצונדען און איז אומגעקומען אין די פראנצויזישע וואסערען. אויב די דאזיגע פאקטען זאלען בעשטעטיגט ווערען, דאן וועט די פראנצוי־זישע רעגירונג ארויסטרעטען מיט א פראטעסט גע־גען דער איטאליענישער רעגירונג.

די פראנצויזישע פרעסע גיט איבער די אלע ידיעות, אבער אינגאנצען אויף דער פעראנטווארט־ליכקייט פון ענגלישען בלאט.

—:X:—

דער קאמף געגען די קארסיקאנער באנדיטען

רעכטס, אויבען: אנפירער פון די באנדיטן ספאדא. לינקס, אויבען: דאס פערלאזטע הויז פון באנדיט ספאדא.

לינקס, אונטען: א מיליטער-פאסטע מיט קוילענווארפער.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

מיטוואָך
18
ח
כסלו תרצ"ב

נאָוועמבער
זון־אויפגאַנג 7.05
זון־אונטערגאַנג 3.41

אונטערגעשריבענע דעקלאַראַציעס פון פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען קענען צוריקגעצויגען ווערען

אינטערעסאַנטע דעציזיע פון לאָדזער קרייז־געריכט

אין לאָדזער קרייז געריכט איז די טעג פאָרגעקומען אַ טשיקאַוועה פּראָצעס, בעת וועלכן ס׳איז אויפגעקלערט געוואָרען אַ קאָמפּליצירטער ענין.

ס׳האַנדעלט זיך וועגען די פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען. ביז איצט זענען אָפט פאָרגעקומען סכסוכים צווישען די דעקלאַראַנטען מיט די געזעלשאַפטען, אויב עמיצער האָט אונטערגעשריבען אַ דעקלאַראַציע אויף לעבענס־אַסעקוראַציע אָדער אַנדערע אַסעקוראַציעס, בעת׳ן אונטערשרייבען די דעקלאַראַציעס, האָבען די אַגענטען די דעקלאַראַנטען צוגעזאָגט גאָלדענע בערג, און צום סוף טאָמער האָט דער דעקלאַראַנט נישט בעוויזען צו צאָהלען די ערשטע ראַטע, האָט זיך באַלד געיאָגט דער קאָמאָרניק און געמאַכט זאַיענטשעס. ס׳זענען אויך געווען פיל פאַלען, ווען מ׳האָט די דעקלאַראַנטען פערקויפט די בעבעכעס. ס׳האָט נישט געהאָלפען קיין שום טענות, אַז דער דעקלאַראַנט ציהט צוריק די דעקלאַראַציע, ביז איצט איז דאָס געריכט געשטאַנען אויף דעם שטאַנדפונקט, אַז אַן אונטערגעשריבענע דעקלאַראַציע, מעג זי זיין אַפילו אין בלאַנקאָ איז דאָס אַן אָפּמאַך, וואָס מוז פּינקטליך געצאָהלט ווערען.

די לעצטע טעג איז אין קרייז־געריכט בעטראַכט געוואָרען אַזאַ פּראָצעס, וואָס ס׳איז פערפיהרט געוואָרען פון אַ געוויסען כרושקאָווסקי געגען אַ היגער פערזיכערונגס־געזעלשאַפט, די געזעלשאַפט האָט געפאָדערט, אַז כ. זאָל איהר בעצאָהלען 50 דאָלאַר פאַר אַן אונטערגעשריבענער דעקלאַראַציע, אויף וואָס כ. האָט אָנגעגעבען אַן אַפּעלאַציע. דער אַדוואָקאַט זעלמאַנאָוויטש, וועלכער איז אַרויסגעטרעטען אין כרושקאָווסקיס נאָמען האָט אָנגעוויזען, אַז אַ דעקלאַראַציע איז נישט קיין אָפּמאַך נאָר אַן אָפּערטע, וועלכע קען צוריקגעצויגען ווערען.

דאָס געריכט האָט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון אַדוואָקאַט און די פאָדערונג פון דער פערזיכערונגס־געזעלשאַפט אָפּגעוואָרפען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון פּסק־דין געבען מיר אָן דעם נומער פון דער דעציזיע, דער נומער איז .3567/31 A. C.

פון האַנדעלס־געריכט

אָנפאַנג יאַנואַר 1930, האָט דאָס געריכט פערעפענטליכט אַן אויפאַדלאַשטש דעם שנירימף־פאַבריקאַנט סטאַניסלאַוו הערמאַן (גדאַנסקאַ 118). אויף אַ זיצונג פון די קרעדיטאָרען, האָט די פירמע פאָרגעלעגט צו רעגולירען די חובות אויף 20 פּראָצ. אויף וואָס דער גרעסטער טייל קרעדיטאָרען האָבען מסכים געווען, אַ חוץ איין ענגלישע פירמע וועלכע ס׳קומט 29,770 זל. איז געווען געגען דער רעגולאַציע, האָט פערלאַנגט דעם געפאַלענעם איינצוזעצען אין תפיסה פאַר אַ בייזוויליגען באַנקראָט. דאָס געריכט האָט אָבער די רעגולאַציע בעשטעטיגט.

די ענגלישע פירמע האָט אָנגעגעבען אַן אַפּעלאַציע. דאָס אַפּעלאַציע־געריכט האָט בעשטעטיגט דעם פּסק־דין פון לאָדזער האַנדעלס־געריכט, און די רעגולאַציע בעשטעטיגט.

* * *

אַן ענהליכער פּראָצעס איז פאָרגעקומען וועגען דעם אויפאַדלאַשטש פון דער פירמע „יוזעף סטאַדניצקי". ווײַן־געשעפט (אַנדזשעיאַ 4), עטליכע קרעדיטאָרען האָבען זיך געווענדעט צום אַפּעלאַציע־געריכט דעם געפאַלענעם איינצוזעצען פאַר אַ בייזוויליגען באַנקראָט, און צו פערחתמע׳נען זיין צווייט געשעפט, אויף בזשעזשינער 12. דאָס אַפּעלאַציע־געריכט איז די ביטע נישט נאָכגעקומען, און סטאַדניצקי׳ן געלאָזען אויף דער פריי.

* * *

די פירמע איליא מאַרגאַליס׳ס יורשים" (וואָולטשאַנסקאַ 103) האָט מיט אַ צייט צוריק געבעטען אַ נאַדזור, דאָס געריכט האָט בעשלאָסען אָפּצולייגען דעם טערמין ביז׳ן 22. דעצעמבער ה. י.

* * *

דאָס זעלבע איז מיט דער ביטע פון דער פירמע „הוגא גיטעל" (וואָולטשאַנסקאַ 117), וועלכע האָט אָפּגעגעבען אַ ביטע וועגען אַ „נאַדזור", האָט דאָס געריכט בעשלאָסען אָפּצולעגען דעם טערמין ביז׳ן 18. דעצעמבער ד. י.

רעגיסטראַציע פון די יאָהרגענג 1908 און עלטער

היינט, דעם 18 און מאָרגען, דעם 19־טען נאָוועמבער ד. י. דאַרפען זיך פּערעגיסטרירען אין דער מיליטער־ביוראָ (זאַוואַדזקאַ 11) פון 8 ביז 3 נאָכמיטאָג אַלע מיליטער־פליכטיגע פון די יאָהרגענג 1908 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך נאָך ביז איצט נישט פּערעגיסטרירט און זענען נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר־קאָמיסיע.

מעלדען זיך דאַרפען די דערמאָנטע מיליטער־אַנגעהעריגע פון אַלע פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען.

פּערזענליכעס

(2) דער קאָמיסאַר פון קראַנקען־קאַסע לאַפּושאַנסקי האָט בעקומען אורלויב אויף 2 חדשים. איהם וועט פּערטרעטען דער הויפּט־דירעקטאָר ד״ר סאַמבאָרסקי.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) ליינוועבער, פרייהייטס פּלאַץ 2; האַרטמאַן, מלינאַרסקאַ 1; דאַנילעצקי, פּעטריקאָווער 127 פּערעלמאַן, צעגעלניאַנאַ 32; צימער, וואָולטשאַנסקאַ 37; וואָיטשיצקי, נאַפּיורקאָווסקי 27.

פּוילישע שילער פון אַ פאַך־שולע

בעפאַלען און שלאָגען יודישע יונגלעך

צו אויפמערקזאַמקייט פון דער שול־לייטונג אויף זשעראָמסקי 36

די פּוילישע שול־יוגענד האָט זיך נאָך אַלץ נישט בערוהיגט. נישט קוקענדיג אויף די שטרענגע פעראָרדנונגען פון דער שול־מאַכט, טוען זיך נאָך אַלץ איבערחזר׳ן פאַלען ווי קריסטליכע שילער בעפאַלען יודישע שילער און שלאָגען זיי מכות רצח.

וועגען אַזאַ פאַל טיילט מען אונז מיט פון דער פאַך־שולע, אויף זשעראָמסקעגאָ 36. נעכטען אָוונד זענען די קריסטליכע שילער בעפאַלען דעם יודישען שילער פון דער זעלבער שולע משה כאַלעווע און איהם אָהן אַ פאַרוואָס צושלאָגען. ביים אַרויסגאַנג פון דער שולע, זענען זיי ווידער בעפאַלען אַ יודיש יונגעל און איהם מערדערליך צושלאָגען.

די לייטונג פון דער דערמאָנטער שולע דאַרף אָנעמען ענערגישע מיטלען, אַז די אָנפאַלען זאָלען זיך מער נישט איבערחזר׳ן.

מאַגיסטראַט וועט פאָדערען פון די קליענטען מיליטער־דאָקומענטען

אָקולניק פון דער וואָיעוואָדזטווע צום מאַגיסטראַט

(2) די וואָיעוואָדזטווע האָט זיך געווענדעט צום מאַגיסטראַט מיט אַן אָקולניק פון אינערן־און קריגס־מיניסטעריום, אין אָקולניק ווערען די מאַגיסטראַטען אויפגעפאָדערט צו צוזאַמענאַרבייט מיט די מלוכה־אַמטען אין דער אַנגעלעגענהייט פון די מיליטערישע צוגעהערעניש פון די בירגער. די מאַגיסטראַטען זאָלען ביי יעדער געלעגענהייט פאָדערען מיליטער־דאָקומענטען. די דאָזיגע דאָקומענטען וועט געפאָדערט ווערען ביי מאַנסלייט פון 18 ביז 60 יאָהר. אין פאַל פון נישט בעזיצען קיין מיליטער־ביכעל, אָדער דאָס ביכעל איז נישט אין אָרדנונג, איז דער מאַגיסטראַט מחויב מיטצוטיילען דער אַדמיניסטראַציע־מאַכט.

פערברענט געוואָרען אַ לאַסט־אויטאָ

מיט לאָדזער סחורה פאַר 40 טויזענד זל.

פון אַ היגער עקספּעדיציע אויף ציגעל־גאַס איז אַרויסגעפאָהרען אַ פול־געפאַקטער לאַסט־אויטאָ מיט סחורה קיין כשאַנאָוו. אויפ׳ן וועג הינטער פּיעטריקאָוו האָט זיך דער אויטאָ איבערגעקעהרט און פון דעם אויסגעגאָסענעם בענזין, האָט זיך אָנגעצונדען דער אויטאָ מיט די סחורה. די גאַנצע סחורה אַנ׳ערך דריי טויזענד קילאָ איז פערברענט געוואָרען, נאָר אַ קליינער טייל סחורה איז געלונגען אָפּצוראַטעווען.

די סחורה געהער צו לאָדזער סוחרים און פאַבריקאַנטען. דער שאָדען ווערט געשאַצט אויף 40 טויזענד זלאָטעס.

4 יוד. אַרבייטער בעשולדיגט אין אַ מאָרד

(2) אין שטעטעל סטעריצעוו האָבען די ברודער יהודא לייב, העדש און ירחמיאל פּערלמוטער, געפיהרט אַ קאָנטאָפעל־וואַרקשטאַט אין וועלכען עס זענען געווען בעשעפטיגט די אַרבייטער לייזער גליקסמאַן, טובי׳ גילבערג, זעליג קאַלטמאַן און אהרן שלאָם.

אין יולי ה. י. איז צווישען די אַרבייטער און די וואַרקשטאַט־בעזיצער געקומען צו אַ קאָנפליקט צוליב דעם, וואָס מען האָט זיי נישט אויסגעצאָהלט פאַר זונטאַג־אַרבייט, די אַרבייטער האָבען צוליב דעם געוואָרפען די אַרבייט און דעם 20. יולי האָט עמיצער אַריינגעוואָרפען אַ שטיין אין פּערלמוטערס וואוינונג און דאָרט צובראָכען די לאָמפּ, צומאָרגענס האָבען די אַרבייטער געזאָגט, אַז אויב פּערלמוטער וועט נישט בעצאָהלען פאַר זונטאַג־אַרבייט, וועלען זיי דערהרגענען איינעם פון די פּערלמוטערס און דעמאָליר׳ען ס׳פאַבריקעל.

מיט אַ קורצע צייט שפּעטער, ווען ירחמיאל פּערלמוטער איז איינמאָל אַרויסגעגאַנגען פון זיין וואַרקשטאַט, זענען איהם ענטקעגענגעקומען די אַרבייטער לייזער און יעקב גליקסמאַן, און טאָביאַש גילבערג, דערזעהנדיג זיינע אַרבייטער, איז פּערלמוטער אַריינגעלאָפען אין אַ שענק, 2 פון די אַרבייטער זענען איהם נאָכגעלאָפען און די אַנדערע 3 אַרבייטער האָבען פון דרויסען פערשפאַרט די טיר, אין דער שענק האָבען די 2 אַרבייטער גענומען שלאָגען פּערלמוטער׳ן, אין דערזעלבער צייט האָבען זיך אין דער שענק אַריינגעקריגען ד״ר אַלעמביק און יהושיע ווישנעווסקי, וועלכע האָבען דערזעהען, אַז איינער פון די אַרבייטער האָט מיט אַ פלאַש ביער געהאַקט פּערלמוטער׳ן אין קאָפּ אַריין און דער צווייטער האָט איהם געשלאָגען מיט אַן אייזערנעם פּרענט.

נאָכ׳ן געשלעג זענען די אַרבייטער אַנטלאָפען. דער שווער־פערוואונדעטער ירחמיאל פּערלמוטער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל אין לאָדז וואו ער איז געשטאָרבען.

נעכטען איז אין לאָדזער קרייז־געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען לייזער און יעקב גליקסמאַן, טובי׳ און לייזער גילבערג.

די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך נישט אָנערקענט צו דער שולד, אַז זיי האָבען דערהרגעט פּערלמוטער׳ן.

עס זענען אויסגעהערט געוואָרען 40 עדות. נאָך אַ בעראַטונג האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל לויט וועלכען טוביה גילבערג איז פערמשפט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע און די איבעריגע דריי אָנגעקלאָגטע זענען בעפרייט געוואָרען.

אָפיציעלע הכחשה

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ידיעה, וועלכע האָט זיך בעוויזען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" דעם 16 ד. ח. וועגען די אַנטי־יודישע געשעהענישען אין לאָוויטש, בעט די ד.אָ.ק. IV, אויפ׳ן גרונד פון פּרעסע דעקרעט, צו פערעפענטליכען: אַז דער אינהאַלט פון דער ידיעה, אַז די סיטואַציע איז בעהערשט געוואָרען דורך מיליטער און מיליטער־זשאַנדאַרמעריע — שטימט אַבסאָלוט נישט מיט׳ן אמת, ווייל ס׳איז נישט געווען קיין בעדערפעניש פון אַריינמישען זיך פון מיליטער און אָקעגענשטעלען זיך די געשעהענישען און דאָס מיליטער האָט קיין שום אַנטייל אין ליקווידירען די געשעהענישען נישט גענומען.

שעף פון שטאַב
אַדאַם שוויטאַלסקי
דיפּלאָמירטער פּאָדפּולק.

4 יאָהר שווערע תפיסה

פאַר פערגוואַלד׳יגען אַ מיידעל

(2) דעם 11־טען אויגוסט ה. י. האָט אין דאָרף בערטשיק שפּאַצירט אין וואַלד די 22־יעהריגע סטאַניסלאַווא קאַליצקאַ, פּלוצים איז זי בעפאַלען געוואָרען פון 23־יעהריקען סטאַניסלאַוו וואַלטשאַק, וועלכער האָט דאָס מיידעל טעראָריזירט און זי מאַנס געווען.

די פּראָוומגליקליכע האָט מודיע געווען דער פּאָליציי און נעכטען איז וואַלטשאַק געשטאַנען פאַרן לאָדזער קרייז־געריכט און איז פער׳משפט געוואָרען אויף 4 יאָהר שווערע תפיסה.

Dr. med. J. BETTE
ספּעציאַל־אַרצט פאַר אינערליכע און קינדער־קראַנקה.
פּיעטריקאָווער 6, טעל. 95־144
נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאָכמ.

אין אַלע עקען פּוילען
הערט מען פון דער גרויסער רעדוקציע פון די פּרייזען אויף אַלער אַרט קאָסמעטיק אויף אַלער אַרט
וואָס עס האָט פּערקלערט די 1־טע איבעראַל־בעקאַנטע
קאָנקורענץ־פּערפומעריע פון
I. DRUKIER
ZAWADZKA 5, tel. 175-92
וועלכע האָט דעם רייכסטען אויסוואַהל פון פּערפומען, זייפען, פּודער און קעלנישע וואַסערן א.ז.וו. אַלע קומען זיך איבערצייגען!
בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען — בעדייטענדע ראַבאַטען.

דער שטרייק איז די בעקערייען דויערט
ס'איז מעגליך, אז היינט זאל די לאגע אויפגעקלערט ווערן

(2) דער נעכטיגער טאג האט אין דער שטרייק-אקציע פון די בעקערייען נישט געבראנגט קיין גרעסערע ענדערונגען. דער פראצענט פון די אר-בייטענדע בעקערייען האט זיך אביסעל פארגרע-סערט. דער פערברויך פון דער באפעלקערונג איז צוגעשטעלט געווארן, דערהויפט מיט ווייצן-געבעקס.

עטליכע בעקערייען האבן זיך פעראייניגט אין איין ווערקשטעל און אליין געארבייט אהן דער הילף פון ארבייטער.

אין צוזאמענהאנג מיט די אינצידענטן, וועלכע זענען פארגעקומען אין פערשידענע ערטער, האט די שטרייק-קאמיסיע פון די בעקער-ארבייטער גערופן נאר צו קאנטראלירן בעקערייען, און נישט אנצוהויבן קיין אוואנטורעס און געשלעגן. דאך זענען פארגעקומען פאלן פון אומקעהרן קויבערלעך מיט געבעקס און אזוי ווייטער.

פיל ברויט איז אריינגעקומען פון די קליינע שטעטלעך ארום לאדז ווי פון רודא-פאביאניץ און אנדערע, צוליב דעם בעמ'הט זיך דער ארבייטער-פעראיין, אז אויך אין די דערמאהנטע שטעטלעך זאלן די ארבייטער פערשטרייקן.

אין די בעקער-צעכן זענען פארגעקומען עטליכע קאנפערענצן, וועלכע האבן קיין שום רעזולטאטן נישט געגעבן. די בעקערייען, וואו מען ארבייט ווערן געהיטן דורך דער פאליציי. ס'איז מעגליך היינט זאל די לאגע אויפגעקלערט ווערן.

ברויט איז נישט טייערער געווארן

(2) אין צוזאמענהאנג מיט דעם ברויט-מאנגעל צוליב דעם שטרייק פון די בעקער-אר-בייטער, איז די לעצטע טעג טייערער געווארן ברויט. צוליב דעם וואס די צעניק-קאמיסיע האט נאך ביז איצט נישט געהעכערט די פרייזן פון ברויט, בלייבן די פרייזן נישט געענדערט ווי ביז איצט.

פראצעס וועגן א בייזוויליגן באנקראט

(2) מיט עטליכע יאהר צוריק האט אין רודא-פאביאניץ, א געוויסער איגנאץ סטראינסקי געעפענט א בעקעריי אויף קאשטשעלנא 30.

אין אנהויב פאריגן זומער האט סטראינסקי געקויפט מעהל ביים סוחר חיים ענגעל אין לאדז זשעראמסקא 29 און ביי פרידריך פויגעל, אויף א סומע פון 14,000 זל. קיין מזומן האט ער נישט געגעבן, נאר אויסגעשטעלט וועקסלען, וועלכע ער האט געלאזען פראטעסטירען.

ווען די קרעדיטארען זענען געקומען איינ-מאהנען אויף א צוואנגס-אופן פאר די פראטעסטיר-טע וועקסלען, האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער האט נישט קיין שום פערמעגנס. זיין בעקעריי האט ער פערקויפט א געוויסען לודוויק קאניעצקי פאר 10.000 זל. אויך זיין פלאץ האט ער פערקויפט און אפילו זיין מעבעל האט ער בעוויזען צו פערקויפען.

דעם 24. יולי האט דאס לאדזער האנדעלס-געריכט סטראינסקי'ן פערעפענטליכט אנ'אופאד-לאשטש און נעכטען איז אין לאדזער קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען סטראינסקי'ן, וועלכער איז בעשולדיגט געווארן אין א בייזוויליגן באנקראט.

בעת די געריכטס-פערהאנדלונגען האט זיך ארויסגעוויזען, אז קאניעצקי, וועלכער האט אפגעקויפט ביי סטראינסקי'ן זיין פערמעגען, איז גאר סטראינסקי'ס א חתן און אז דער פערקויף איז געווען א פיקטיווער.

דער פסק-דין וועט פערעפענטליכט ווערן דאנערשטאג.

אפגעלעגט די שטרייק-אקציע
פון די טעקסטיל-ארבייטער ביי נישט-ארגאניזירטע פאבריקאנטן

(א) נעכטען איז ביים ארבייטס-אינספעקטאר פארגעקומען א קאנפערענץ פון די טעקסטיל פאב-ריקאנטן, וועלכע געהערען נישט צו קיין שום פעראיין מיט די ארבייטער-פארשטעהער וועגן אונטערשרייבען אנ'אפמאך פון ארבייטס-און צאה-לונגס-בעדינגונגען, די ארבייטער האבן געדראהט מיט א שטרייק, אויב אזא אפמאך זאל נישט אונ-טערגעשריבען ווערען, נאך די ערקלערונגען פון די פאבריקאנטען און ארבייטס-אינספעקטאר איז בעשלאסען געווארען דערווייל אפצולעגען דעם טערמין פון שטרייק.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
ארטע 1-טער מאי 2. דירעקציע: דוד צעלמייסטער
נור היינט כמעט בחנם! נור היינט 1 מאל!
היינט, מיטוואך, 9 אווענד – טריאומף-פארשטעלונג
גערד, ליבע, שאנדע
מיט אנטייל פון די קינסטלער-טרופע פון „פילהארמאניע"
נאך דער פארשטעלונג א גרויסע פרעהליכע רעוו"ע מיט נייע שלאגער-לידער
איינהייטס-פרייזן 50 גר. און 1 זל. ערשטע רייה
אויסערגעוו. פארשטעלונג! אויסערגעוו. פרייזע, ביליגער ווי אין קינא
מארגען, דאנערשטאג, ווערט נישט געשפילט.
געדענקט! דעם שבת פריה אין קאמעראל-טעאטער
12 פריה — א פ יהמארגען-פארשטעלונג
„א ר'הארץ, וואס בענקט"
מיט בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן
איינהייטס-פרייזן 50 גר. און 1 זל. ערשטע רייה

פערהיט אייך פון אנשטעקונג!

דאס איינציגע און אויספראבירטע פערהיטונגס-מיטעל געגען אלערליי אינפעקציעס אין מויל און האלז, וואו עס לאקירן זיך גריפע-אנשטעקונגען, אנגינע, דיפטעריט, שקארלאטינע און מאזלען איז דאס בעקאנטע מיטעל פאראמינט-ערבע. פאראמינט-ערבע זענען טאבלעטקעס מיט אנ'אנגענעהמען געשמאק און ריח. דורך דער היינטיגער ערצטליכער וויסענשאפט איז פאראמינט דאס ווירקזאמסטע דעזינפעקציאנס-מיטעל, וואס מוז אינבעדינגט אנגעווענדעט ווערען אומעטום, וואו ס'ענטשטעהט א געפאהר פון אנ-שטעקן זיך ווי צ.ב. בײם פלעגן אנשטעקענדע קראנקע בעת עפידעמיע. ווי אין דערהיים אזוי אויך אין שפיטעלער און שולען. 1—2 פאסטילקעס פאראמינט צוגלאזט עטליכע מאל טעגליך איז מעגליך צו פערהיטען אינפעקציעס.

שלעפט נישט אפ דורכדעם קיין איין מינוט און קויפט אין דער נאהענטסטער אפטייק אדער סקלאד-אפטעקשנע פאראמינט-טאבלעטקעס. ד"ר ל. ק.

א פייערליכע א"י-אקאדעמיע
אין פילהארמאניע-זאל

ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט קומט קיין לאדז אין די נאהנטסטע טעג דער מיטגליד פון אקציאנס-קאמיטעט און דירעקטאר פון קרן-היסוד אין ירושלים ד"ר ארטור האנטקע, וועלכער ווײלט איצט אין בערלין. לכבוד דעם חשובן גאסט ווערט פארגעברייט א נעהעריגער קבלת-פנים.

דינסטאג דעם 24-טען ה. ח. וועט פארקומען אין פילהארמאניע-זאל א גרויסע ארץ-ישראל אקא-דעמיע מיט דער בעטייליגונג פון ד"ר ארטור האנטקע ווי אויך ראטמאן ד"ר מ. הינדעס פון ווארשא, מיטגליד פון ראט פון דער יודישער אגענץ.

עס איז צו ערווארטען, אז די אקאדעמיע וועט ארויסרופן א שטארקן אינטערעס אין אלע יודישע נאציאנאלע קרייזן.

געגרינדעט א פעראיין פון פישגעוועלבער-בעזיצער

אין לאקאל אויף זשעלאנע 10-א איז פאר-געקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון פיש-גע-וועלבער-בעזיצער אין לאדז, נאך א לענגערע דיס-קוסיע, אין וועלכער עס איז בעלויכטען געווארען אלזייטיג די עקאנאמישע לאגע פון דער בראנזשע איז געוועהלט געווארען פאלגענדע פערוואלטונג: פרעזעס: מענדעל קאשמארעק, וויצע שמואל כיי-מאוויטש, קאסיער: שמואל גליקסבערג, סעקרעטאר: מענדעל ניסענבוים, אראנאוויטש, פ. מארגוליס, וו. זיילער ש. מארגוליס, א. ווײנשטאק, אין דער רעוו. קאמיסיע: אהרן טושינסקי און דוד סאפיער.

אויטא-ארגיעס

(2) אויף קילינסקיעגא 231 האט אנ'אויטא איבערגעפאהרען דעם 38-יעהריגען שמחה בארנ-שטיין פון לאגעווניצקא 14. אין א שווערען צו-שטאנד איז בארנשטיין אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

זיך געסמט א פרוי

(2) אויף זשגאוסקא 9, האט זיך געסמט די ארטיגע איינוואוינערין מארטא גריכט. אין א שווערן צושטאנד האט פאגאטאוויע זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

געפונען אנ'אונטערגעווארפענע קינד

(2) אויף אלעי 1. מאי 29 האט מען געפינען א מיידעל פון 6 חדשים. דאס קינד איז אפגעשיקט געווארען אין דער שטאטישער זויגלינגס היים. די מוטער פון קינד ווערט געזוכט.

שטרייק אין טענצער'ס פאבריק אין אלעקסאנדער

(2) די ארבייטער פון טענצער'ס פאבריק אין אלעקסאנדער האבן פערשטרייקט צוליב דעם, וואס די פירמע האט לעצטענס רעדוצירט די לוינען.

פערמשפט דעם רעדאקטאר פון „פראוודא"

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגע-קומען דער פראצעס געגען רעדאקטאר פון לאדזער וואכענבלאט „פראוודא" פאוועל זשעלין, פאר פער-עפענטליכען אנ'ארטיקעל אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז די בוי-אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט געמאכט שוועריגקייטען ביים בעקומען אר-בייט אין דער קאלאניע פאר גייסטיגע ארבייטער אין ניי-פאביאניץ.

אלס עדות איז ארויסגעטרעטען פרעזידענט זשעמיענצקי. דאס געריכט האט דעם רעדאקטאר פער'משפט אויף 200 זל. שטראף אדער א חודש ארעסט.

פון „מרכז עברי"

די טעג איז פארגעקומען, אין אייגענעם לאקאל, פון „מרכז עברי" דער המשך פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג.

א לענגערע דיסקוסיע קומט פאר ביים בע-שטעטיגען דעם סטאטוט, וועלכער ווערט נאך איי-ניגע אויספעסערונגען אנגענומען. דערויף ווערט געוועהלט א ראט אין וועלכען עס געהען אריין: ד"ר מ. ברוידא, ד"ר י. פרענקעל, אינז. פ. ליב-דער, ד"ר בערלאס. א פערוואלטונג, רעווידיר-קאמיסיע און חברים-געריכט.

ר. אייזראעל.

קאפערלע

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(23

— ער איז אוועק האט פערעלע געזאגט צו זיך אליין. זי האט געוואלט איינהאלטען די טרעהרען, וועלכע האבען זיך בעוויזען אין איהרע גרויסע העל-בלויע אויגען. אבער איהר הארץ איז געווען איבערפול און זי האט זיך שטארק צוויינט.

— וואס איז דיר געשעהען פערעלע, האט דער-שראקען געפרעגט די פרוי האלפערן, אריינקומענ-דיג פון צווייטען צימער.

— גארנישט טייערע מאמעשי, אז דאס הארץ איז פול, געהען איבער די אויגען, ס'איז גארנישט, מ'דארף אנהויבען אויפסניי צו לעבען.

— פערעלע דו געפעלסט מיר עפעס לעצטענס אינגאנצען נישט, איך ווייס דאך, אז שטענדיג ווען דו טרעפסט זיך אט מיט דעם גבירישען זוהן לעאן דרייהארן, האסטו נאר עגמת נפש, דארפסט מאכען א סוף, אבער מיט איהם חתונה האבען, אנ'ער...

— גוט, מאמעשי גוט, דו ביזט גערעכט, איך וועל שוין מאכען א סוף

— כ'האב דיר גאר פערגעסען צו זאגען, האט די פרוי האלפערן ווייטער געזאגט, ס'איז פריהאן א בריף פאר דיר פון דער באנק, אין וועלכער דו ארבייטסט, דאס יונגעל האט פאר דיר געבראכט

— פאר מיר א בריף? איך בין דאך ערשט היינט געווען אין באנק און געארבייט ביז מיטאג.

מיט ציטערדיגע הענד, אויפגערעגט, האט פע-רעלע געכאפט דעם בריף פון דער מוטערס הענד און איהם אויפגעריסען, זי האט מיט איהרע פער-וויינטע אויגען אדורכגעלאפען די שורות איינ'ם ביי'ף און זי איז געווארען אלץ בלייכער, זי האט זיך קוים געהאלטען אויף די פיס, אזוי אז די מוטער האט דאס אפילו בעמערקט.

— וואס איז דאס פערעלע, וואס שרייבט מען, צי האט מען דיר חלילה נישט אפגעזאגט פון פאסטען.

— אבער וואס פעלט דיר איין מאמעשי, ס'איז גארנישט, איך האב בעקומען א ידיעה, אז מיינס א קאלעזשאנקע פון באנק איז קראנק געווארען און איך מוז געהען צו איהר.

פערעלע האט זיך שנעל אנגעטון און איז ארויס פון שטוב, אויפ'ן וועג האט זי נאכאמאל ארויסגע-נומען דעם בריף און געלייענט: חשובע פרויליין האלפערן: איך ווארען אייך, ווי א גוטער פריינד פון צווייטע זאכען, הערט מיך און איהר וועט נישט אריינגעצויגען ווערען אין קיין אומגליק, דאס ער-שטע איז, אז איהר זאלט זיך אינגאנצען פונאנדער-געהען מיט לעאן דרייהארן, ער דארף און קען צו אייך נישט געהערען, זיין פלאץ איז ערגעץ אנדערש-וואו, פערלאזט איהם און בעמיהט זיך, אז איהר זאלט איהם מעהר נישט זעהען.

די צווייטע זאך, וואס איך פערלאנג פון אייך — האט פערעלע ווייטער געלייענט — וועט אייך אויסקומען מאדנע, אבער איהר מוזט דאס וויסען, דאס וועט זיין די טובה פון אייך אליין און ..בה פון אנדערע, איהר זאלט נישט אריינלאזען זיך אין די קומענדיגע צוויי וואכען אין קיין געשפרעכען מיט קיין שום פרעמדען מאן, ווייל אויב איהר וועט דאס טון וועט קומען דאס אומגליק וועגען וועלכען איך האב פריהער דערמאהנט, פרובט נישט איבער-צופרעגען, נאר טוט אזוי ווי איך הייס אייך, איך פרוב נישט צו שיקען קיין אנאנימען, כדי איהר זאלט דאס נישט נעהמען צו לייכט, נאר איהר זאלט בעטראכטען דעם ענין אלס א זעהר ערנסטען, אונ-טערגעשריבען אונטערן בריף איז געווען די פרוי בערטא ראזענטאל, די פרוי פון פערעלעס שעף, דעם באנקיר ראזענטאל.

פערעלע איז געווען איבערראשט, וואס וויל דאס טייוולאנישע ווייב פון איהר, אומעטום האט מען געוואוסט, אז וואו בערטא ראזענטאל טוט צו איהר האנד אדער אינטערעסירט זיך דערמיט דא געשעהט עפעס אנ'אומגליק, אבער נישט פאר איהר, נאר פאר'ן צווייטען צד.

— וואס האט זי זיך אנגעשטעפט אן מיר? וואס וויל זי פון מיר? און עפעס איז אזוי געהיימ-נישפול, אז איך פיהל אז איך ווער ארומגערינגעלט מיט עפעס א נעץ, פון וועלכער איך וועל נישט קענען ארויס.

— פארוואס האב איך אוועקגעלאזען לעאנען, האט זי זיך ווייטער געטראכט, איך פיהל, אז ער דארף מיין הילף און איך דארף איצט זיין הילף, איך זעה פון דעם בריף, אז די טייוולאנישע פרוי וויל לעאנען אריינציהען אין עפעס א שרעקליכען אומגליק און מיין פליכט איז דערצו נישט צו דער-דערלאזען, אין דעם אינטערעס פון דער מאדאם ראזענטאל ליגט מיך פונאנדערצושיידען מיט לעאנען צו וואס איך טאר איצט נישט דערלאזען.

פערעלע האט בעשלאסען צו געהען צו לעאנען איהם ווייזען דעם בריף און צוזאמען זיך בעראטען וואס צו טון, אמת, אז זי האט מורא געהאט פאר דער דאזיגער בעגעגעניש פאר דעם צוריק פערבונ-דען זיך מיט לעאנען, אבער איצט זענען זיי אין א געמיינזאמער צרה, פון וועלכער זיי דארפען ארויס, פערעלע האט געמאכט שנעלע טריט, כדי נאך צו טרעפען לעאנען אינדערהיים, זי האט פערשטאנען, אז נאך דעם געשפרעך מיט איהר, וועט ער אנדערש-וואו נישט געהען, דאס הארץ האט איהר געקלאפט ווי מיט האמערס, אזוי ווי זי וואלט דאס ערשטע מאל געגאנגען צו לעאנען און איהם דאס ערשטע מאל געזעהען, שטיל איז זי געגאנגען איבער'ן קארידאר און אנגעקלאפט אין דער טיר, וואו ס'האט געוואוינט לעאן.

(פארטזעצונג קומט).

פוילן און דייטשלאַנד געשלאָסן אַ אפמאַך אויף ראַדיאָ-פּאַלעס

ווי בעוואוסט, איז מיט אַ קורצער צייט צוריק געשלאָסן געוואָרען אַן אָפּמאַך צווישען פוילישען ראַדיאָ מיט דער דייטשער רייכס-רונדפונק-געזעלשאַפט וועגען אַ געגענזייטיגען נישט-אַגרעסיע אויף די ראַדיאָ-כוואַליעס. די ענגלישע פּרעסע קאָמענטירט זעהר ברייט דעם דאָזיגען פּאַקט און בעצייכענט דעם דאָזיגען ראַדיאָ-אָפּמאַך אַלס זעהר אַ וויכטיגען פּאָליטיש געשעהעניש אין אייראָפּא.

דער גרויסער ענגלישער זשורנאַל „וואָרלד" שרייבט: „די ענטוואָפענונגס-אידעע האָט מיט אַ מאָל בעקומען אַ וויכטיגען פריינד. דאָס איז דער ראַדיאָ. וועלכער שאַפט פאַר דעם פּראָבלעם גאַנץ נייע מעגליכקייטען. אַלס ביישפּיל קען דינען דער נאָר וואָס געשלאָסענער ראַדיאָ-אָפּמאַך צווישען פוילען און דייטשלאַנד. לויט דעם אָפּמאַך זענען נישט דערלויבט, וועלכע עס איז געגענזייטיגע פיינדליכע אַרויסטרעטונגען פון די דייטשע און פוילישע ראַדיאָ-סטאַציעס. די פּראָגראַמען פון ביידע ראַדיאָ סטאַציעס טאָרען נישט בענוצען קיין שום מאַטעריאַלען, וואָס קאָנען קאַליע מאַכען די גוטע בעציהונגען צווישען ביידע לענדער. ביידע לענדער אַנערקענען, אַז נאָר אין דער אַטמאָספערע פון גוטע שכנות'דיגע בעציהונגען וועט דער ראַדיאָ קאָנען ערפילען זיין הויכע מיסיע — די דערנעהנטערונג פון פעלקער, דאָך האָבען זיך פוילען און דייטשלאַנד איבערגעלאָזען דאָס רעכט צו טרייבען אויף זייערע ראַדיאָ-סטאַציעס אַ זאַכליכע פּראָפּאַגאַנדע, וואָס איז בויטיג פאַר די אינטערעסען פון יעדען לאַנד, אין דער דאָזיגער פּראָפּאַגאַנדע טאָרען זיך אָבער נישט געפינען קיין שום מאָמענטען, וואָס זאָלען קענען בעליידיגען די געפיהלען פון די ראַדיאָ-הערער פון אַנדערען לאַנד.

עס איז קלאָר, זאָגט ווייטער די צייטונג, אַז ביידע מלוכות דייטשלאַנד און פוילען וועלען זיכער זוכען פּאָליטישע נוצען פון דעם דאָזיגען פּאַקט פון פּראַקטישען אָנווענדען פון די ענטוואָפענונגס-לאָזונגען אויפ'ן ראַדיאָ-געביט. דער דאָזיגער אָפּמאַך וועגען אַ געגענזייטיגער נישט אַגרעסיע אין ראַדיאָ איז זיכער אויך דער אָנהויב פון אַ מאָראַלישער ענטוואָפנונג.

דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, האָט זיך אָבער נישט בעגנוגענט בלויז מיט דער דייטש - פוילישער ראַדיאָ-פערשטענדיגונג. דעם בעגריף וועגען מאָראַלישער ענטוואָפנונג האָט ער פיל טיפער בעהאַנדעלט. ער האָט, נעמליך, אַרויסגעשיקט אַנאָטע צו אַלע 64 מלוכות, וואָס וועלען אָנטייל נעהמען אין דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ. אין דער נאָטע שטרייכט אונטער דער מיניסטער די נויטווענדיגקייט צו פערשטאַרקען די פריינדליכע בעציהונגען צווישען די פעלקער מיט דער הילף פון ראַדיאָ. מיניסטער זאַלעסקי פאָדערט אויף די 64 מלוכות, זיי זאָלען דעם ראַדיאָ אויסנוצען, ווי ווייט מעגליך, אויף צו פּראָפּאַגירען די שלום-אידעע.

עס איז מעגליך, ענדיגט די צייטונג, אַז מיט'ן געדאַנק פון אויסנוצען דעם ראַדיאָ כ'ן אַלגעמיינעם פרידען וועט זיך בעשעפטיגען דער פעלקער-בונד, וועלכער וועט אויסאַרבייטען אַ ספּעציעלען פּראָיעקט וועגען דעם, וואָס זאָל זיין פערפליכטענד פאַר אַלע רעגירונגען.

הער-טרייבלער

אַ הער-טרייבעל בעשטעהט פון אַ מאַגנעט, אויף וועלכען עס ווערט אַנגעוויקעלט אַ רעהרעל פון זעהר דינעם דראָהט, און אַ בלעכעל, וועלכעס מען רופט — מעמבראַנע. אַ דאַנק די אימפּולסען פון דעם שטראָם, וואָס פליסט דורך דעם עלעקטראָ-מאַגנעט ווערט דאָס בלעכעל שטאַרקער אָדער שוואַכער צוגעצויגען און הויבט אָן צו ציטערן אין טאַקט פון דעם שטראָם. אַזוי אַרום ענטשטעהען די הער-כוואַליעס, וואָס דערגרייכען צום אויער.

סאָלידע הער-טרייבלעך האָבען שטאַרקע מאַגנעטען און גוטע מעמבראַנעס, וועלכע ציטערען אויף די קלענסטע ענדערונגען פון זייער מאַגנעטיש פעלד. כדי צו וויסען צי די הער-טרייבלעך זענען גוטע אָדער שלעכטע דאַרף מען זיי אויספּרובירען אויף אַזאַ אופן: מיט צוויי פינגער פון דער לינקער האַנד נעמט מען אָן איינעם פון די צוויי עקען פון שנור פון די הער-טרייבלער. אויף דער זעלבער לינקער האַנד טוט מען אָן אַ פינגערל (אָבער נישט אויף די פינגער, וואָס האַלטען דעם עק פון דראָט). מיט דער רעכטער האַנד נעמט מען אָן דעם צווייטען עק פון שנור, מיט וועלכען מען ריהרט אָן עטליכע מאָל דאָס פינגערל פון דער לינקער האַנד. יעדעס מאָל ביים אָנריהרען דאָס פינגערל מיט'ן עק פון דראָט, דאַרף זיך הערען אין די הער-טרייבלעך אַ געגוג שטאַרקער גערויש. אויב דער גערויש איז אַ שוואַכער אָדער מען הערט איהם אינגאַנצען נישט איז אַ סימן, אַז די הער-טרייבלעך זענען נישט קיין פּיהלבאַרע. עס איז אויך ראַטזאַם נישט צו קויפען קיין גאַר ליכטע הער-טרייבלעך, ווייל זייער ליכטקייט געהט אויפ'ן חשבון פון די מאַגנעטען, וועלכע ווערען פערקלענערט ביז'ן מינימום. אַזעלכע הער-טרייבלעך פערלירען שנעל זייער עמפּינדליכקייט און מען הערט אויף זיי שוואַך. יעדענפאַלס דאַרף מען נישט קויפען קיין הער-טרייבלעך, וואָס וועגען ווינציגער פון 150 גראַם. אַזעלכע ליכטע הער-טרייבלעך קענען זיין גוט נאָר אין דעם פאַל, ווען די שאַכטלען, אין וועלכע עס געפינען זיך די מאַגנעטען, וועלען נישט זיין געמאַכט פון קופּערנע בלעך, נאָר פון אַלומיניום אָדער באַקעליט.

עלטערן!

פערשרייבט אייער קינד וואָס לערנט אין אַ **פוילישער שולע** אין דעם איינציגען מוסטערהאַפטען רעליגיעזן בית ספר

„תורה-ודעת"

פל. וואָלנאַשטשי (נייע שטאָט) **6**

דאָס לעהר-פּראָגראַם פון **תורה ודעת"** נעמט אַרום אַ קורס פון אַלערליי למודי קודש (עברי, חומש, רש"י, נ"ך, משנה, תלמוד) העבראַאישע שפּראַך, יודישע געשיכטע א.ז.וו. און אַלעס וואָס אַ יודיש קינד דאַרף צו וויסען. דאָס לעהר-פּערזאָנאַל בעשטעהט פון די בעסטע פּעדאַגאָגישע קרעפטען. ס'ווערען אָנגענומען נייע שילער פון 5 ביז 14 יאָהר, צוליב'ן קריזיס הנחה פּרייזען

מוזיקאַלישע נאָטיצן

קאָנצערטען פון דער וואָך

קלאַודיאָ אַררויּ — ווידער אַ גרויסער קינסטלער. די לעזער וועלען ווידעראַמאָל זאָגען: אַלע זענען קינסטלער טאַ וואָס איז דער אונטערשיד צווישען קאָזאַדעסוס, רובינשטיין און אַררויּ? זעהט איהר דעם דאָזיגען אונטערשיד צו בעשטימען קען מען נישט אין די ראַהמען פון אַ קורצען אַרטיקעל, מיר קענען נאָר מיט איין וואָרט זאָגען: אויב איהר האָט די דאָזיגע קאָנצערטען געהערט ווייסט איהר, אַז קאַזאַדעסוס האָט אייך בעצויבערט מיט זיין פיינפיהלענדען שפּילען, וואָס גרענעצט מיט דער טיפסטער פּאָעזיע אין דער מוזיק. רובינשטיין ווידער מיט זיין קראַפט, גלאַנץ און בליצאַרטיגע קאָנפּאַרנייער פערנעהמענדיגע טעכניק, בעת קלאַודיאָ אַררויּ האָט מיט גראַציע און פערטיפונג געזוכט זיך אַליין צו האַלטען אין שאָטען, נאָר געלאָזט רעדען די קאָמפּאָזיציע פאַר זיך אַליין און געגעבען די גראַציעזקייט. וויאָס זי פּעראַמאַנט איז זיך. מאָצאַרט-סאָנאַטע און „ד-דור" וואָס מיר הערען דאָס קלאַפען אין אַלע שולען, האָט בעקומען דעם פוילען פאַרב און רייץ אינטער דער אויספיהרונג פון אַררויּ אַזוי אויך אין אַלע קאָמפּאָזיציעס, וועלכע ער האָט געשפּילט. דעריבער איז אַררויּ אויך אַ גרויסער קינסטלער.

• • •

דער טשעכישער כאָר פון ברין זינגט ווי קיין שום אַנדער כאָר, וועלכע מיר האָבען לעצטענס געהערט. פּרעכטיגע שטימען, בעזונדערס די העל ליכטיגע קלינגענדע טענאָרען און טוגקעל-פאַרביגע באַסען זענען אַלע געשולט און דיסציפּלינירט, ווי מ'קען זיך דאָס גאָרנישט פאָרשטעלען, ווען מען הערט זיי נישט זינגענדיג. די אויסגעוועהלטע לידער און באַלאַדען פון סמעטאַנאַ, נאָוואַק, און אַנדערע בערימטע טשעכישע קאָמפּאָזיטאָרען האָבען זיי געזונגען אַזוי קונסטפול, אַז ס'האָט אַרויסגערופען פערגלייכונגען מיט'ן אַמאָליגען בערימטען מיטראָפּאָליטען-כאָר אין מאָסקווע. ליידער איז געווען ליידיג אין זאַל. וואו זענען געבליבען די מיטגלידער פון די יודישע און נישט-יודישע כאָרען, וועלכע וואָלטען געקענט לערנען ווי אַזוי אַ גוט געשולטער כאָר דאַרף אויסזעהען און זינגען.

• •

דער זונטאָג'דיגער נאָכמיטאָג-קאָנצערט האָט ווידער געלייטעט בערדיאַיעוו, אַלס סאָליסט איז אויפגעטרעטען דער בעקאַנטער זינגער גרושטשינסקי אין זיין אַלטען רעפּערטואַר. גרושטשינסקי איז שוין מעהר נישט קיין אַטראַקציע: זינגט זעהר שווער, די שטימע איז שוין נישט גלאַנצפול ווי אַמאָל און זיין „זשידובקאַ" איז נאָך געווען אַקטועל. אָבער ער זינגט דאָס שוין צו אָפט.

ס'איז איבריג צו זאָגען, אַז אונזער אָרקעסטער אונטער בערדיאַיעוו'ס לייטונג שפּילט בעדייטענד בעסער ווי אונטער אַנדערע אָנפיהרונג.

D—ski

——=:O:=——

אַ פרוי זיך אַריינגעוואָרפען אין וואַסער

(2) אין טייך אויף דאָמבראָווסקאַ 113 האָט זיך אַריינגעוואָרפען אַ 50-יעהריגע אונבעקאַנטע פרוי.

פערבייגעהער האָבען בעוויזען די פרוי אַרויסצוראַטעווען און פּאַגאָטאָוויע האָט די פערצווייפעלטע זעלבסטמערדערין אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

חזן משה קוסעוויצקי

מיט אַ גרויסען קאָנצערט היינט אין פילהאַרמאָניע

היינט, מיטוואָך, טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע דער וועלט-בעריהמטער אָבער-קאַנטאָר פון דער טלאָמאַצקער סינאַגאָגע אין וואַרשאַ מ. קוסעוויצקי מיט אַ זעהר רייכען און אינטערעסאַנטען פּראָגראַם, פון סינאַגאָגאַלע, פאָלקס-לידער און אָפּערן-אַריעס. דער קאָנצערט האָט אַרויסגערופען ביי די לאָדזער מעלאָמאַנען אַ גרויסע פּראַאינטערעסירונג

קאַמעראַל-טעאַטער

כדי צו פּאָפּולאַריזירען די פאָרשטעלונגען און די אַרטיסטען ווערט היינט ווידער געגעבען אַ כמעט אומזיסטע פאָרשטעלונג אין קאַמעראַל-טעאַטער. אַ האַלב טעאַטער צו 50 גראָשען אַ בילעט און די ערשטע רייען צו 1 זלאָטי אַ בילעט. ס'ווערט געגעבען די פּיעסע געלד, ליבע און שאַנדע. און נאָך דער פאָרשטעלונג אַ גרויסע פרעהליכע רעוויו מיט'ן אָנטייל פון אַלע אַרטיסטען.

טעאַטער-רעפּערטואַר

פילהאַרמאָניע — קאָנצערט פון חזן קוסעוויצקי.

יודיש קאַמעראַל-טעאַטער געלד ליבע און שאַנדע.

פּויליש טעאַטער — „די אויספאָרשונג"
קאַמעראַל-טעאַטער — „האו—האו"
פּאָפּולאַרני — וויקטאָריאַ און איהר הוזאַר
קאָקטאַיל — וואָס אַמאָל בעסער

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, ד. 18. נאָוועמבער

11,58 צייט-סיגנאַל, 12,10 גראַמאָפאָן, 3,50 גראַמאָפאָן, 4,20 פאָרלעזונג, 4,40 גראַמאָפאָן, 4.55 לעקציע ענגליש, 5,10 פאָרלעזונג, 5,35 קאָנצערט, 6,50 פערשידענעס, 7,15 פּאָסט-קאַסטעל, 7,30 רעפּערטואַר, 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8,00 פעליעטאָן, 8,15 קאָנצערט פון רומענישער מוזיק, 9,00 טראַנסמיסיע פון וואַרשאַ, 9,45 קאָנצערט, 10,15 קאָמוניקאַטען, 10.30 גראַמאָפאָן, 10,45 רעטראַנסמיסיע פון אויסלענדישע סטאַציעס.

וויכטיג נייעס!

פּערהויט

פון פערשידענע בוימוואָלענע רעשטלעך
פּאָפּעלין, באַטיסט, לייווענט,
מושלין, נאַנסוק א. אַ. וו.
אויף מעטער און אויף וואָג
צו קאָנקורענץ-פּרייזען
מ. לאַנדסבערג
צעגעלניאַנאַ 23, פראָנט, 1. שט.
נעמט מיט דעם אַדרעס!

אויפפאָדערונג!

דערמיט פאָדער איך אויף דעם ה' איטשע ביק, דעם פּרוכטען-הענדלער פון טוּ"ער ע. שיקער, אַז ער זאָל מיר ערלעדיגען די וועקסלען, וואָס ער האָט אויף מיר אַרויסגעלאָזט ביז דאָנערשטאָג פאַרנאַכט, ד. ה. דעם 19/11 דעם חודש. אויב נישט נעהם איך פון מיר אַראָפּ די גאַנצע פּעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערע פאָלגען. דאָס איז די לעצטע התראה.

שמחה הופערמאַן.

זאַל „פילהאַרמאָניע" — אימפּרעסאַריאָ — דוד צעלמייסטער

היינט, מיטוואָך, 9 אָוונט דער לאַנגערוואַרטעטער

קאָנצערט

פון וועלט-בעריהמטען אָבער-קאַנטאָר פון דער טלאָמאַצקער סינאַגאָגע אין וואַרשאַ

מ. קוסעוויצקי

אין פּראָגראַם: שמעה ותשמח ציון, בריך שמה, לאל ברוך, מנשה, נעילה, רבונו של עולם, ומפני חטאינו, לדור ודור, עקביא בן מהללאל. דאָס גלות ליד מתרצה ברחמים, טאָסקאַ ריגאָלעטאָ פּאַיאַצי, זשידאָווקאַ, יעאַווגעני אָניעגין, אַריעפון לעסקי

ביים קלאַוויר: דאַווידאָוויטש — ליכטערמאַן.

פרייזען זעהר ביליגע
פון 1 זל. ביז 3 זלאָטעס ערשטע רייע —
בילעטען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע"
גאַרדעראָבע פריי!

APOLLO

היינט פּרעמיערע!

גרויס רעוואָלוציאָנס-מייסטערווערק, רעזשיסירט פון בעריהמטען רעזשיסער KING VIDOR

„האַללעלויאַ"

מעכטיגע דראַמע פון שוואַרצע נשמות.
„האַללעלויאַ" - איז דער רוהם פון דער קינאָ-קונסט
„האַללעלויאַ" - אַ פילם פון טענער
„האַללעלויאַ" - רייצט, איבעראַשט און ענטציקט

Mina Mac. Kinnay, Daniel Haynes — אין די הויפּט-ראָלען:

אָנהויב טעגליך 4 אַ זייגער נאָכמ., שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג. פערגרעסערטער אָרקעסטער

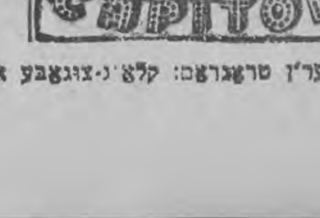

היינט פּרעמיערע!

קייזערליך און קעניגליכער

פּרעכטיג קלאַנג-מייסטערווערק אין דער טשעכישער שפּראַך רעזשיסירט פון בעריהמטען Karol Lamac

פעלדמאַרשאַל

היינט פּרעמיערע!

(פאַלשער מאַרשאַלעק)

פרעהליכע ליבע פון עסטרייכישע שוויקס. אין די הויפּטראָלן: דער בעריהמטער טשעכישער קאָמיקער VLASTA BURIAN ווי אויך דער בעקאַנטער שרייבער און סאַטיריקער RODA RODA

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און לאַנד-אַקטואַליטעט. אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 30 בייטאָג. דער זאַל איז בעהייצט. מאָדערנע ווענטילאַציע. פּאָפּולערע פּרייזן

REZINOTRUST

וויכטיג פאר לאדז

און דער פראווינץ!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער ג. קונדשאפט, אז אונזער לאגער אין לאדז, פיעטריקאווער 40, רינקע אפיצינע, פארטער א. פ.

SKŁAD KOMISOWY

Przedsięb. Handlowe **„REZYNA"**

איז פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון זעמטליכע קאלאשען און באטעז פון דער פירמע

„REZINOTRUST"

צו מ נסיגע פרייזען מיט אכטונג

Przedsięb. Handl. „REZYNA"
Łódź, Piotrkowska 40
tel. 145-32.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנצינדונגען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסטעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

קלאנ-קינא-טעאטער ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

מעכטיגע עראטישע דראמע, וואס איז אדורכגעגאנגען גאנץ אייראפא מיט׳ן גרעסטען טריומף א. נ.:

„איהר בחור׳ל"

100-פראצ. קלאנג-רעדעוודיגער פילם אין דער טשעכישער שפראך.

אין די הויפטראלן:

MAGDA SONJA און דער 8-יעהר. ג׳ר **JAŚ FEHER** איהר זוהן,

און **JAROSŁAW KOCJAN** בערימט. טשעכ. פידעל-שפילער

נעכסטער פראגראם: **RIO RITA**

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנעט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכורטהונג בעזאמונגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערדיגע ליזונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. רינגעלענטליכע גמענגע פיס און הענד, גמענגע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 פארמאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערפינדונג פון די קראנקע איז אנגעדיגנט גוטונג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטן דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה׳ דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר בעפרייען מיך פון א זעהר געפעהרליכער ברוך-קראנקהייט, אויף וועלכער כ׳האב געליטען א סך יאהרען. ס׳האט מיר געדראהט א גרויסע געפאהר היינט אבער פיהל איך מיך פערזיכערט געגען דעם אומגליק. אלס צייכען פון דער דאזיגער טיפער דאנקבארקייט דריק איך אויס מיין עפענטליכן דאנק

(—) K. Drelich,
ul. Napiórkowskiego Nr. 88.

די לעצטע טעג פון פערקויף!!!

שוין מארגען

הויבט זיך אן

די ציהונג!!

הויפט-געווינס

א מיליאן זלאטיס

קאלאסאלע שאנסען!

יעדער 2-טער לאס געווינט!

לאסען

דארף מען קויפען נור אין דער גליקליכסטער און גרעסטער אין ווארשא קאלעקטור פון

J. WOLANOW

Warszawa, Marszałkowska 154

ŁODŹ, Piotrkowska 11

Konto P.K.O. 18.814 אויסווערטיגע שיקן מיר תיכף ארויס לאסן.

פרייז פון א 1/4 לאס 10 זל.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
11 זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 3—4 נאכמ.
און פון 7 — 9 אווענד.

Dr. med.
Haltrecht
ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעהמט א׳ פון 8—9.30 פריה
פון 1— 2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אווענד.
זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44

קויפט נישט קיין מעבעל בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 162-55
נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעם: בקויף אויך געניצט מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו.
קומט און איבערצייגט אייך!
44 44

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12—2
ד"ר כטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½—1
ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר. פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קארענען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיטען אין שטאט.

האלבע אנאנסען

פרייז פון אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

Przyjmę 2-ch solidnych panów na mieszkanie przy inteligentnej rodzinie za minimalnem wynagrodzeniem Wiadomość Pomorska 14, front, II piętro, m. 4.

עס איז נויטיג

א פעהיגער יונגערמאן וואלט גערן אנגענומען וואס פאר א ארבייט ס׳זאל נישט זיין געגען קלענסטען לוין. אפערטען אונטער „עהרליך".

איינינע שניידער ארבייטער צו עקספארט-הויזען קענען זיך מעלדען קרוטקא (באלוט) 15 ביי מ. בער.

פערשידענעס

א קלאפער מיט א גרעמפעל בעהמט אן צו רייניגען און צו גרעמפלען פאלודניאווא 61 משה פאלאשינסקי טעל. 78—174.

א נישט מאדערנער שטובען-קרערענק (מאסיוו) זעהר ביליג צו פערקויפען. — צו ערפאהרען ביי פרוסאק, נארוטאוויטשא 25.

לאקאלען

א צימער געאייגנעט אויף א צאהנארצט-קאבינעט ביי א אנשטענדיגער פאמיליע אין דער געגענד פון באלוטער מארק, אדער אויף אלעקסאנדער גאס ווערט זאפארט געזוכט, צו מעלדען שריפטליך אין אדמיניסטראציע פאר „צאהנארצט".

ביליג צו פערמיטען א צימער פאסענד פאר א דאמען-שניידערין אדער ביורא ביי פישאף, פולנאצנא 9 אויך אויספערקויף פון פערשידענע מאלער-שאבלאנען.

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואוינונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה-געלד. גע-וועלבער, געשעפטס- און פאבריקס-לאקאלען. מעבלירטע צימערען, הייזער, ווילעס, פלעצער פון פערשידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאר דורך דער ביורא „לאקום", וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד. אינהאבער יוסף קארמעסער און קאמפ. אינפארמאציעס אהן בעלוינונג, פיעטריקאווער 62, פראנט 2. שטאק, טעל. 15—166 טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אווענד.

רעכער

אויף דער מאשין ווערען אויסגעצייט שרודמיעסקא 8.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראראווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד ריטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד" רמעד. י. פאלאקאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

Dr. med. **REICHER**
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד.
זונטאג און יום-טובים פון 9—1 בייטאג.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6—5 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך.
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז
פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . . 4 .
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . . . 8 .
צו די מילימעטער-שורה: סי—מער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 26.